...ЫЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлэ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...ЦС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй, Министрнүүдэй Советдэй орган

№ 71 (11365)
1967 оной
мартын 25,
суббото

сэн 2 мүнгэн

...ОЙН БАЯРАЙ МҮРЫСӨӨН

...Коммунизм тээшэ шууд түргөөр ...ажа ябаһан замдаа совет хүн...д тон ехэ амжалтануудые тү...лаа, түрэл парти, правительствэ...гаа хараалһан түсэбые ури...ан баелуулнэ. КПСС-эй XXIII ...дын баталан абаһан тогтоолтые болото дээрэнь дүүргэхэ ...ттэ социалис мүрысөөн ай...ар ехэ үргэ дүүргэнэ.

Алдар солото хүдэлмэришэн ан... хүдөө нютагуудай тараашат, ...шад, алба хаагшад, бүсэд мэ...эдэй ажалшад—бүлтадаа Со...ет засагай түрүүшын жэлнүүдһэ ...ан, социалис мүрысөөнэй ...тые дээрэ үргэһэн гэшэ. Олон ...ан ажалшадай мүрысэн хүдэл...мэриһэнэй ашаар холын хараа...а түсэбүүд улуулэн дүүргэгдэнэ. ...ри ехэ барилганууд бодоно, ...ан нютагаймнай байгаали ху...агдана.

Зөл жаргалта коммунис общест...а байгуулхын түлөө тэмсэлдэ со...иалис мүрысөөнэй баян түүхэтэй ...йан бүгэдэндэ мэдээжэ. Түрүү...ын табан жэлнүүд. Стахановска...а...лөөнһөө эхилээд, социалис мү...сөөнэй тон ехэ зам гаталагдаа, ...алша зоной хамтын хүсэнэй ха...шадал бүхы дэлхэйдэ харуу...гдаа. Тэрэ хүсэтэ хүдэлөөнэй ...ин соогуур баригдаһан Днепро..., Магнитогорскын металлургин...ка комбинат. Новокузнецкын ...луу нүүрһэнэй бассейн, бүсэд ...ан барилганууд мүнөө болотор ...ргэдаадүй. Мүн хойшонхимшье ...алнуудтэ социалис мүрысөөнэй ...ша шанар, үүргэ бүри ехээр ур...жа, хамагые элсүүлэтшэ, ам...алтыемнай арьбадхагша хүсэн ...лоехой.

Энэ жэлдэ Совет засагаймнай ...йгуулагдаһаар табин жэлэй ой ...йсэхэнь. Тиимэл хадань ойн баяр...й мүрысөөн үргэн дэлгэр оро...ймнай нютаг бүхэндэ далайса ...тайгээр дэлгэрэнхэй. Манай ...ряад ороной ажалшад алдарта ...тябриингаа табин жэлэй ойе ...ал хэрэгтэй шэнэ амжалта туй...ан үттаха гэжэ шиидэһэн байна. ...омышленна предприяти, барил...ын организаци, колхоз, совхозуу...ай коллективүүд түс бүридөө ...эшэлүүлэгдэһэн уялганууды...е ...талан абаад, хэлэһэн үгэдөө заа...ан үй хүрэхын тула хамаг хүсэ...ндалаа элсүүлнэ. Олон түмэн хү...мэришэдэй мүрысөөн ажаллаһа...ай ашаар һара бүридэ түсэбһоө ...ууг эд бараан, сонхын шэл, эл...ектрэ түхеэрэлгэ элбэгээр үйлэдбэ...лэгдэнэ, электровоз, вагонуу...ыг заһабарилагдана, хүдөө ажа...ын продуктнууд үрэндэ элбэгээр ...ндалагдана, мүнгэ зөөри арьба...ргадана.

Агууехэ Октябриин социалис революцийн 50 жэлэй ойн баярай мүрысөөнэй үүсхэлшэдэй нэгэн—Улаан-Удын үзэр барилгын комбинатай хүдэлмэришэд ажалай вахтада жагсаласаа, КПСС-эй ЦК-гай октябриин Иленумэй (1965 он) шийдхэбэринүүдые бодото дээрэнь ...алгуулхэ талаар үйлэдбэридөө ...ага бэшэ амжалта туйлаа. Үлүү ...ургаша химгалаха, продукциин ...ааны хайжаруулхэ, олзо доход ...ошолгуулхэ, түсэблэлгын шэнэ ...ургэ оролгодо бэлэдхэхэ талаар ...ондо яалга ехэ ажал хэгдэһэн байна. Эдэ бүгэдэн ашаар комбинатай коллектив байрын тэрнүүдые ...ардыгаар һара бүриингөө түсэб ...ажалтатайгаар дүүргэнэ. Улаан-Удын сэмбын фабрикын оршондо ...ыгэ татан болоожо байһан олон ...абхар тэрнүүд энэ комбинатай ...үдэлмэришэдэй ойн баярай мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэжэ ябаһанай бодото гэршэ болоно.

Мүн республикымнай хүдөө ...ахы дээрэ Агууехэ Октябриин ...ойн жэлые ажалай амжалтаар ...үтахын түлөө шанга тэмсэл эхилдөр үнинэй. Мухар-Шэбэрэй ...ыгай «Эрдэм» совхозой, Зэдыч...инэй нэрэмжэтэ колхозой коллективүүдэй үрэа үргэнөөр дэм...

ХАБАРЖААНАЙХИД ХАБАТАЙ

БАРГАЖАН. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Зоригто Ринчиновэй даадаг залуу малай түүртэ Хабаржаан гэһэн газарта оршодог юм.

Нүхэр Ринчинов гурбан жэлэй саада тээ үбгэ һамган Гарма. Димид Очировтантай хамта 158 эмэ тугалнуудые даажа абаа бэлэй. Гүүртынхид эдэ жэлнүүдэй туршада оролдожол ажаллаһанайнгаа ашаар малаа яһала томо болгоноой. Нёдондо эндэхи малшад хашараг, гунжануудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэнь 800—1000 грамм хүрэтэр нэмээжэ шадаһан.

Мүнөө ажахы дотор малай тэжээл дуталдана. Зүгөөр Хабаржаанай малшад үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ хаба шадал соогоо ажаллажа, гунжан бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 300—400 граммаар сүүдхэдэнь нэмээнэ. Малшад Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн баярые өөри үнэр ажалтануудаар уттаха һанаатай.

Манай корр.

Улаан-Удын аймагай «8-ое Марта» колхозой гэшүүд ойн баярай энэ жэлые баян ургасаар уттаха гэжэ шидээд байхадаа, сабшалан, таряалан дээрээ наг шэбхэ гаргаха талаар тон ехэ хүдэлмэри эдэ үдэрнүүдтэ эхилээ.

Мүнөө колхозой сабшалан, таряалан дээрэ дүн хамта 3100 тонно наг шэбхэ гаргагдаба. Тэрэ тоодо 1000 тонно наг шэбхэ сабшалан, 1500 тонно таряалан дээрэ, харин 600 тоннонь огородой ургамалнуудые тариха газарта зөөгдэнхэй.

Тракторист Яков Русин, жолоошон Виктор Арадаев болон бусад наг шэбхэ гаргалгада эрхимээр ажаллана. Тэдэнэр халаан соогоо 15—20 тонно наг шэбхэ сабшалан, таряаландаа зөөнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон В. Арадаев.

В. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ХОЁР ҺАРАЯА ЯМАРААР ҮНГЭРГЭНЭБТА?

ЭРХИРЭГТЭ хэды мянган гектар газар ...һалагдахаар байнаб? Совхозой директор нүхэр А. В. Пахеевтэй хөөрэлдэхэдэ: «дүрбэ мянганһаа үлүү»... гээд хэлэнэ һэн. Энэ ажахымнай Загарайн аймаг дотор үһанай газар ехэтэй юм. Тодорхойлходо, мянга гаран га таряалан, түрбан мянганаа үлүү гектар сабшалан үһалагдахэ байна. Энээндэ ямар арга хэрэглэгдэнэб? Үһалуурийн хэдэн системэ ажаллана. Хүдөө гол горхоноодай һубаг ханаабаар урадхуулагдажа, газарынь үһалагдаг. Үһанай элбэг байгаа хада сабшалан, таряалан хэдэн дахин ундалуулагдажа, баян ургаса хуряагдахаар. Тэд совхозой директорэй хэлэһэнээр бодоходо, үһалуурийн системэнүүдэй ханаабууд үнинэй малтагдаһан аад, хуушаржа муудаа, бог шоройгоор дарагдаа. Ердань метр хахад хүрэтэр гүнзэгы байһанаа, гүйхэн болоо. Энэнь үһанай урадхалда һаалга болоно.

Хуушан ханаабуудые заһабарилха, шэнэ малтаха хэрэгтэ ехэ ажал эмхидхэхэ хэрэгтэй. Зарим газарта гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдшье баригдахаар байгаа. Тиигээд энэ жэлдэ мүнгэ зөөри һомологдоогүй дээрэһээ ямаршье хүдэлмэри хараалагдаагүй бшуу. Хэды тиимэшье һаа, таряалан, сабшалан үһалагдаха ёһотой. Үбһэ ногооной, таряа талханай баян ургасын түлөө тэмсэгдэхэ ёһотой! Иимэл зорилго мүнөө совхозой ажалшадай урда табигдаха байна.

Хабар болоо, саһа мүльһэн хайлажа захалаа. Хабарай үһан балгашье һаа, ургасада нүлөөтэй. Тэрэниие алдажа болохогүй. Энэ талаар тус совхоздо ямар ажал эмхидхэгдэжэ байнаб? Мүнөө жэлдэ 42 луговод ажаллаха. Таряалан үһалалгада бүлүүр станци болон үһа сасадаг установконууд хэрэглэгдэхэ байна. Тэд мүнөө бага горхонуудай үшөө хайлажа урдаагүйдэ, һайрамай бага байхада, гол түлэб бүлүүр станцинууд хэрэглэгдэхэ байна бэшэ гү—энэ талыень түрүүн хараябди.

СТАНЦИНЬ ХҮДЭЛНЭ ГҮ?

«Үсэгэлдэр бүлүүр станцимнай табигдаа. Хартаабха тариха газар үһалагдажа байна» гэжэ совхозой директор нүхэр Пахеев хөөрэһэн юм. Энэ станци совхозой хоёрдохи отделениин хартаабхашад нүхэд П. Елисеев, А. Козин гэгшэдэй участогуудта үһа бүлэжэ гаргаха ёһотой байгаа. Тэд юун болоо? «Хүдэлгэгдэжэ» байһан станцинь Үдэ голой эрьедэ асарагдаад, хоёрдохи үдэрөө тодхогдоогүй байна. Загарайн үһалуурийн системэнүүдэй управлениин участковэ мелиоратор Надежда Васильевна Неустроева: «үһанай эрьеын шорой гүлхигдэжэ, табсан гаргагдаад, бүлүүр станци тодхогдохо аад, бульдозер хүлеэжэ байнабди. Мүнөөдэр үдэнөө хойшо хүдэлгэхэ бэзэбди» гэнэ. Шалгахада бульдозерынь арбаад километр болохо газарта, хойто хадын үбэлэй отарада шэбхэ түлхижэ байгаад, эдэршэһэн байба. Ороихон эндэ ерэхэдэмнай, тэрэнь заһагдажа балэн болоошьегүй, харин үдэшын табан часаа нааша ошожо, бүлүүр станци табигдаха газар бэлдэжэ шадахагүй байгаа. Энэ үдэр станциньь хүдэлгэгдэхэ байгаад, баһал тиигэжэ алдагаа ха юм.

Һураглахада энэ ажахыда насосно станциэр газар үһалалга тоогдодогтуй байна. Нёдондо февраль һара соо ороидоол хоёр Санневай тараажархиһан юумые ажахын инженер—мелиоратор нүхэр Дамбаев отарануудаар ябажа суглуулха баатай болоһон байна.

ЭНЭЗНИИЕ АНХАРХААР

Сабшалан, таряалангые һайнаар үһалаад, зүбөөр хэрэглээ хада үбһэ ногооной, ороохо таряанай ургаса хэзээдэшье һайн байдаг ааб даа. 1966 ондо Загарайн аймагай бүхы ажахынуудта ажалай дүнгүүдһээ харахада, үбһэ ногооной ургаса үһалагдадаггүй газарайхигай сасуулбал, гектар бүриһөө 7.1 центнерээр ехэ байгаа. Тиихэдэ зарим луговодууд бүри һайн жэшээ харуулба. Эрхирэгэй совхоздо луговод Цыренлоржэ Очиржапов Даша-Нима Базарсадаев хоёр даадаг 120 гектар сабшалан дээрэһээ га бүриин 24.5 центнер үбһэ хуряагаа. Эдэнэр наг шэбхэ зөөжэ таряагашьегүй һаа, гансал үһалһанай ашаар нимэ эмжалта туйлаа бшуу. Тиигээд түрүү арга хэрэглэжэ байдаг. Нёдондо 1059 гектар үһалагдадаг газарай арайхан хахадһаа үлүүдэнь һайрамай үһан тогтоогдоо һэн. Хабар эртүүр үһанай элбэг байхада газарынь ехээр ундалуулагданагүй. Тэд энэ ушарта гансахан саһа мүльһэнэй үһан хэрэглэгдэхэ бэшэ ааб даа. Бүлүүр станцинууд бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха, бороо сасадаг установконууд хэрэглэгдэхэ ёһотой. Зүгөөр тус совхоздо ...ба гаран установконууд бии. Мүнөө жэлдэ «ДДА-100» түхэлэй томохон агрегат асарагдаа. Механизмууд олон байбашье, муугаар хэрэглэгдэнэ. Мүнөө энэ ажахыда үһа сасадаг установконууд бүлта тооной заһабарилагдаагүй, деталь дутуутай болошоһон хэбтэнэ. «ДДА-100» түхэлэйнь агрегат хабсаргагдажа, бэлэн болгогдоогүй, тэрэнэй трактор нэгэдэхи отделенидэ, агрегадынь хоёрдохи отделенидэ асарагданхай байна. Хаана, ямар полидо энэ агрегат ябуулагдаха байгаа юм—мэдэхын аргагүй. Тиимэ агрегадай ябуулагдаха харгы мүнөөнһөө заһагдажа, тэгшэлэгдэхэ. Үһа урадхуулагдаха ханаабуудынь сэбэрлэгдэжэ, бэлэн болгогдохо ёһотой байгаа.

Энэ ажахыда мүнөөнһөө хэгдэхэ юумэн аргагүй ехэ. Сабшалан, таряалан үһалха сагай болоод байхада, үшөө олохон луговодууд ондоо ажалда хабаадуулагдажа байна. Ажаллаха хүнүүдынь саарһан дээрэ бүридхэгдэжэ, хэнэй хэды гектар газар даажа абаха тухай совхозой дирекциндэ хэлсэгдэнэшье һаа, луговодуудта өөһэтэнь тиимэ даалгабари мүнөө хүрэтэр хүргэдөөгүй. Тэдэнэй ажалай түлөөһэн харагдажа үзэгдөөгүй байна бшуу. Луговодуудые ажалдань үрмашуулха гээшэ һайн хэрэг ха юм. Мүнөө жэлдэ сабшалан, таряалан үһалһан хүнүүдтэ ямар түлбэри үгтахэ болоноб? Али тэрэнь нёдондонойхи шэнги байха гү? Зүгөөр үнгэрэгшэ жэлдэ луговод бүхэндэ тусгаар үлэрэй норма хараалагдаад, тэрэнэйнь түлөө 2 түхэриг 58 мүнгэн түлэгдэхөөр тодорхойлогдоһон байгаа. Совхозой дирекци луговодуудта түлөөһьень үгэхэ болоходоо, 58 мүнгыень оройн тоосоондо үлөөжэ дараһан байна. Энэ түлбэреэ дуулһан абажа шадаагүй хүнүүдшье мүнөө бии хэбэртэй. Харин нимэ ябадал мүнөө жэлдэ байха ёһогүй. Луговодуудай, таряалан үһалагшадай бүтээһэн ажал илангаала шанарайнгаа талаар, абгаһан продукциинь хэмжээгээр хараалагдажа түлэгдэхөөр хэмжээн абгаха бээ гэжэ һанагдана.

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТА

Ярууныи колхоз, совхозуудай ...ал ажалай хүдэлмэрилэгшад 15 ...ан центнер һу гурэнтөө хү...лдажа, энэ оной нэгэдэхи квартилай түсэб болзорһоонь урид ...ргэбэ. «Дружба», «Победа», «Коммунизм» колхозууд, Ярууныи ...ховой малшад илангаяа һайнаар хүдэлжэ, амжалта туйлаа. Мэшөэлхэдэ, «Дружба» колхозт ...у тушаха кварталайнгаа түсэб ...артын 15-да дүүргэһэн байна. Тус ажахынхид бүхы арга болом...хёр хаража үзөөд, кварталай ...ургэтэр үшөө 400 центнер һу түсэбһөө гадуур худалдаха гэжэ шиидэнхэй.

Энэ колхозой һаларигай гүүртынхид һу һаалгаар ажахы дотороо түрүүлнэ. Тэндэхи һаалишад Александра Кутубаева, Галина Капитанова, Таисия Белоусова болон бусад эрхим ажалаараа шанарбад.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ далгэрһэн мүрысөөндэ оролсоһон Ярууныи малшад кварталай түсэб дүүргэлгээр түрүүшын амжалта туйлаба.

Ц. ДАНДАРОВ.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЯНШАЛГА

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гурэнэй Советдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Вальтер Ульбрихт түрүүтэй Германиин нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй делегаци Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй үрэлдаар Москва ерэжэ, мартын 21—23-да хани ёһоор айлшалаа. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Вилли Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь нүхэр Эрих Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь нүхэр Гюнтер Миттаг, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, секретарь Герман Аксен, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй Гурэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Герхард Шюрер, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министр нүхэр Отто Винцер гэшэдһээ делегаци бүридэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр М. С. Соломонцев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэй орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Н. К. Байбаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэй орлогшо нүхэр М. А. Лесечко болон КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкотай Москвада байха үедөө нүхэр В. Ульбрихт, делегациин гэшүүд уулзаһан, хоорэлдөө хэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр И. А. Абрасимов, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр Хорст Биттнер хоорэлдөөнүүдэ хабаадалсаа.

Советскэ Союзда коммунизм байгуулха, Германиин Демократическа Республикада социализм байгуулха шухала асуудалнууд КПСС-эй болон СЕПГ-гэй хоорондохи, Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын хоорондохи али бүхы талын харилсаа холбоое саашадань үргэдхэхэ хараа замууд хани халуун, аха дүүгэй хани барисаанай, үгэеэ хүсэдөөр ойлголсолгыр оршон байдалда үнгэрһэн хоорэндөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиихэдээ экономикын, наука болон техникын талаар хөёр ороной хоорондо удаан сагай холбоо барисаа саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ асуудалнуудта ехэ анхаралхандуулагдаа.

Европодохи аюулгүй байдалхангаха асуудалнуудаар тэдэнэ үргэөөр һанамжануудаа мэдэлсэ. Эб найрамдалай, демократи бэлэ социализмын аша туһые хараа Бухарестскэ декларациин гол ёһонуудта, Варшавска договорто хабаадагдаг ороноуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй тодорхойлһон хараа шэглэлдэ таарууганаар Европын асуудалнуудые шидхэхын түлөө тэмсэлгээр шидэлэнги байһанаа үүлзалгада хабаадагшад лаблан гэршэлээ.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын хоорондо баталагдаһан договорто хүсэд таарууганаар хөёр ороной хоорондохи аха дүүгэй хани барисаан, нягта харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ гэжэ КПСС-эй, СЕПГ-гэй хүтэлбэрилэгшэд һаналаа ханангяар тэмдэглээ.

Мүнөө үе сагай бүхы шухалые шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай Коммунис партиин, Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин хүсэд нэгэн һаналтай байһые үүзалгада хабаадагшад тэмдэглээ. Американ империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, вьетнам арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлдэ саашаалашье элэбхитэй дэмжэлгэ болон туһаламжа үзүүлхые, дэлхэйн социалис хани нэгэдэлэй ороноуудай, улаасхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые, нягта жагсаалые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхые нэгэн һаналтайгаар эрмэлзэжэ байһанаа тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Центральна Комитедэй делегацие Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин болохоёо байгаа VII съездлэ эльгээхые СЕПГ-гэй ЦК-гай урилһан үрэлые нүхэр В. Ульбрихт КПСС-эй ЦК-да дамжуулаа.

Шанарынь һайжаруулагдаһан арадай хэрэглэлэй шэнэ эд бараанай выставкые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд хараба

Шанарыень улам һайжаруулһан арадай хэрэглэлэй эд бараанай выставкые завод, фабрикануудай коллективүүд мүнөө жэлдэ, ойн жэлдэ, үнгэргэхэ байна. Энэ выставкые нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов, Ф. Д. Кулаков, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын орлогшонор нүхэд Н. К. Байбаков, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр А. М. Школьников түс выставкые мартын 23-да хараа.

Зүргаа мянга шахуу шэнэ түхэл язык бүд, хубсаһан, гутал, эдеэ хоолой зүйл, культурно-ажаһуудалай болон ажахын хэрэгсэлэй зүйлнүүд выставкэ дээрэ табигдаһан байна. Эдэ зүйлнүүдые СССР-эй 28 министерство болон зүргаанай предприятинууд бүтээжэ гаргаһан байха юм.

Шэнэ зүйлнүүдые бүтээхэ хэрэг түргэнөөр шудалха, тэдэнние элбэгээр гаргаха, арадай хэрэглэлэй бүхы эд бараанай шанарые саашадань һайжаруулха, түхэл языень олон болгохо шухала байһанда министерствэнүүд болон предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэтэй анхаралые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд выставкые хараха үедөө хандуулһан байна.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй һунгалтын дүнгүүд

Грузиин, Азербайджанай, Литвагай, Киргизэй, Армянай болон Эстониин ажалшадай депутадуудай областной, районно, городской, посёлогуудай болон сельскэ Советүүдэй һунгалта 1967 оной мартын 19-дэ болоо. Һунгалганууд эмхитэйгээр үнгэрөө, Һунгагшад хаа хаанагүй ехэ элэбхитэй байгаа. Бүхы Һунгагшадай 99 үлүүтэй процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан байна.

Һунгагдаһан бүхы депутадуудай коммунистнуудболон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудюм.

(ТАСС).

УҺАН АЛДАГДАБАЛ, УРГАСАДА ТОДХОРТОЙ

...удэр хүдэлгэгдөөд болоолгадаһан юм» гэжэ мелиоратор Неустроева хэлэнэ һэн. Тус совхоздо хоёр станци ашаглагдажа шадаа һаа, олохон гектар газар эртын сатта үһалагдаха байгаа. Тиигээд мүнөө болоходо: «гансахан бүлүүр станцитайбди. Тэрээгээр абараахашье юумэмнай ээлтэй даа» гэһэншүүгээр совхозой хүтэлбэрилэгшэд хөөрэлдэнэ.

Зүгөөр тэдэ хоёройнь нэгэнь мүнөө хүдэлгэгдэхөөр табигдабашье, нүгөөдэнь совхозой нэгэдэхи отделенидэ соргогүйдэжэ хэбтэнэ. Тэрэниие захюулжа асаруулха талаар хэмжээн абтанагүй. Мүнөөнэйнь станци баһал үсөөн соргонуудтай. Үһанай эрьеһээ 160-аад метр зайда гэхэ гү, али гушаад сорго залгагдаха байна. Харин хэрэгтэй болохо талыень хараа һаа, адагынь дүрбэн зуугаад метртэ залгагдажа, бүри холо абаашажа газар үһалаагүйдэ бирагдахагүй байна бшуу. Ажахыда байһан бүлүүр станци энээнһээ урагша хэдэн үдэрэй саада тээ хэрэглэгдэхэ байгаад шадагдаагүй. Яахадаа? Үнэрэгшэ үбэл хорёод соргэ хонидой байранууда энэ тэрээгүүр абаашагдажа, хоолой болгогдоһон. Мүнөө газар үһалха хаһын ороходо совхозой главна инженер нүхэр Санневай тараажархиһан юумые ажахын инженер—мелиоратор нүхэр Дамбаев отарануудаар ябажа суглуулха болоһон байна.

ЭНЭЗНИИЕ АНХАРХААР

Сабшалан, таряалангые һайнаар үһалаад, зүбөөр хэрэглээ хада үбһэ ногооной, ороохо таряанай ургаса хэзээдэшье һайн байдаг ааб даа. 1966 ондо Загарайн аймагай бүхы ажахынуудта ажалай дүнгүүдһээ харахада, үбһэ ногооной ургаса үһалагдадаггүй газарайхигай сасуулбал, гектар бүриһөө 7.1 центнерээр ехэ байгаа. Тиихэдэ зарим луговодууд бүри һайн жэшээ харуулба. Эрхирэгэй совхоздо луговод Цыренлоржэ Очиржапов Даша-Нима Базарсадаев хоёр даадаг 120 гектар сабшалан дээрэһээ га бүриин 24.5 центнер үбһэ хуряагаа. Эдэнэр наг шэбхэ зөөжэ таряагашьегүй һаа, гансал үһалһанай ашаар нимэ эмжалта туйлаа бшуу. Тиигээд түрүү арга хэрэглэжэ байдаг. Нёдондо 20 гектарта мочевинэ хаяжа, тэндэһээ га бүриин 30 центнер ургаса хуряагаа.

Нимэ жэшээ Эрхирэгэй совхоздо үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлгэдэ арга боломжо ехэтэй байһаниие харуулна. Эндэ сабшалан үһалагдадагшье һаа, тэрэниие үрэжэлтэй һайн болгохо хэрэгтэ багаар анхарагдана. Минеральна үтэгжүүлгэ олон гектарта хэрэглэгдэнэгүй. Гурбан мянганаа үлүү гектар үһалагдадаг газарта ороидоол 200—300 гектартань тиимэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ гээшэ тон бага. Гадна наг шэбхэ мүртэйгөөр зөөгдэнэгүй. Найма мянган тонно шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдахын орондо, арайхан мянга гараниинь зөөгдөө. Үһанай газарай муугаар хэрэглэгдэлэг дээрэһээ нёдондо гектар бүриин арбаад центнер гэхэ гү, али хамта 28 мянган центнер үбһэн хурлагдаһан байха юм. Харин мүнөө жэлдэ ниитын малда 49 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхээр түсэблэгдэнхэй. Сабшалангые бүрил һайжаруулан, илангаяа үһалагдадаг газарые һайнаар үтэгжүүлжэ, ургасыень дунда зэргээр 14—15 центнер болгоогүйдэ түсэб дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй.

Үһалагдадаг таряалан яажа хэрэглэгдэнэб? Бирагүй. Нёдондо 1059 гектар үһалагдадаг газарай арайхан хахадһаа үлүүдэнь һайрамай үһан тогтоогдоо һэн. Хабар эртүүр үһанай элбэг байхада газарынь ехээр ундалуулагданагүй. Тэд энэ ушарта гансахан саһа мүльһэнэй үһан хэрэглэгдэхэ бэшэ ааб даа. Бүлүүр станцинууд бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха, бороо сасадаг установконууд хэрэглэгдэхэ ёһотой. Зүгөөр тус совхоздо ...ба гаран установконууд бии. Мүнөө жэлдэ «ДДА-100» түхэлэй томохон агрегат асарагдаа. Механизмууд олон байбашье, муугаар хэрэглэгдэнэ. Мүнөө энэ ажахыда үһа сасадаг установконууд бүлта тооной заһабарилагдаагүй, деталь дутуутай болошоһон хэбтэнэ. «ДДА-100» түхэлэйнь агрегат хабсаргагдажа, бэлэн болгогдоогүй, тэрэнэй трактор нэгэдэхи отделенидэ, агрегадынь хоёрдохи отделенидэ асарагданхай байна. Хаана, ямар полидо энэ агрегат ябуулагдаха байгаа юм—мэдэхын аргагүй. Тиимэ агрегадай ябуулагдаха харгы мүнөөнһөө заһагдажа, тэгшэлэгдэхэ. Үһа урадхуулагдаха ханаабуудынь сэбэрлэгдэжэ, бэлэн болгогдохо ёһотой байгаа.

Энэ ажахыда мүнөөнһөө хэгдэхэ юумэн аргагүй ехэ. Сабшалан, таряалан үһалха сагай болоод байхада, үшөө олохон луговодууд ондоо ажалда хабаадуулагдажа байна. Ажаллаха хүнүүдынь саарһан дээрэ бүридхэгдэжэ, хэнэй хэды гектар газар даажа абаха тухай совхозой дирекциндэ хэлсэгдэнэшье һаа, луговодуудта өөһэтэнь тиимэ даалгабари мүнөө хүрэтэр хүргэдөөгүй. Тэдэнэй ажалай түлөөһэн харагдажа үзэгдөөгүй байна бшуу. Луговодуудые ажалдань үрмашуулха гээшэ һайн хэрэг ха юм. Мүнөө жэлдэ сабшалан, таряалан үһалһан хүнүүдтэ ямар түлбэри үгтахэ болоноб? Али тэрэнь нёдондонойхи шэнги байха гү? Зүгөөр үнгэрэгшэ жэлдэ луговод бүхэндэ тусгаар үлэрэй норма хараалагдаад, тэрэнэйнь түлөө 2 түхэриг 58 мүнгэн түлэгдэхөөр тодорхойлогдоһон байгаа. Совхозой дирекци луговодуудта түлөөһьень үгэхэ болоходоо, 58 мүнгыень оройн тоосоондо үлөөжэ дараһан байна. Энэ түлбэреэ дуулһан абажа шадаагүй хүнүүдшье мүнөө бии хэбэртэй. Харин нимэ ябадал мүнөө жэлдэ байха ёһогүй. Луговодуудай, таряалан үһалагшадай бүтээһэн ажал илангаяа шанарайнгаа талаар, абгаһан продукциинь хэмжээгээр хараалагдажа түлэгдэхөөр хэмжээн абгаха бээ гэжэ һанагдана.

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ЯБАНА

50 жэлэй ой. Энэ түүхэтэ һайндэртэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ажалшад нилээд бэлэдхэл хэжэ байна. Һайнаар, ажалай эрхим бэлэгээр уггаха арга боломжошье элбэг, ажалшадай эдэбхи үүсхэлшье дундаршагүй баян. Манай комбинат өөрынгөө түүхэтэй. Тэрэ түүхыень Совет засагай ашуби заяатай, тэрэнэй асари ехэ илалтатай холбодогдби. Мэдээжэ ааб даа. Буряадай газар дайдын заха хизаарта, хада уулын, гүн хүбшын дунда тушаад оной эхеэр һуури табиһан энэ предприяти ганса республика соогоо бэшэ, харин бүхы орон дотороо суурхажа байдаг гэхэдэ алдуу болохогүй.

1934 ондо оройдоол 123 хүдэлмэрилэгшэдтэй байһан манай комбинадай коллектив мүнөө хэдэ дахин олошороо. Шэнэ техникээр зэбсэгжэһэн, гол хүдэлмэринүүдэйнь онһожоруулагдаһан, автоматизациин хүсөөр хэгдэдэг үйлэдбэритэй болоһон үшар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ арга олгоо. Мүн үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин хэмжээн али зэргээр ургаа гээшэб. Жэшээлбэл, комбинадай анха тогтоһон үеын продукцитай сасуулбал, тэрэнэй хэмжээн мүнөө 44 дахин, тиихэдэ электрын эльшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 58 дахин ехэ болоо.

Комбинадай хүгжэхэ, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуурние бэхижүүлхэ хэрэгтэ аша габьяатай байһанайнь түлөө үнгэрһэн үедэ 215 түрүүшүүлнай Советскэ Союзай орден болон медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Тиихэдэ экскаваторай машинист байһан А. Ф. Ваганов Социалис Ажалай Геройн алдар нэрэдэ хүртэһэн байна. «Социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн алдартай, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан хүнүүд олон. Юрэдөө жэлэй урагшаа дабшаха тума ажалай түрүүшүүл, мэргэжэл түгэс шадабаритан, үйлэдбэриин хүгжэлтын түлөө оюун бодолоо зорюулагшад улам олон боложо байдаг ёһо заншал манда мүнхэжэнхэй.

Нинтэ зоной габшагай ажалай, хүсэлэл эрмэлзэлэй аша үрөөр лэ манай комбинат долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй XXIII съездын хараалһан ехэ үйлэ хэрэг бэлэдүүлгэдэ хам оролцоһон. Тиигээдшье шэнэ табан жэлэй түрүүшынь жэлэй түсэбые болзорһоо урид 1966 оной декабриин 6-да дүүргэһэн. Элдэб шухаг металлнуудые, алта, шулуу нүүрһэ малтан абаха, руда шанаржуулха түсэб, барилга, хабсаралгын хүдэлмэри, электрын эльшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ бүгэдэ үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Нёдондо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари мүн лэ хараалагдаһанһаа дээгүүр байжа, салин хулһэнэй ургалтые ахин гараһаниинь һайн жэшээ болоно.

Үнгэрһэн жэлдэ продукциин өөрынь үнэ хямдаруулһанай ашаар түсэбөө гадуур 88 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ. Эдэ бүгэдэ һайн амжалта хадаа хүдэлмэрилэгшэдэй габшагай бэрхэ ажалһаа, коммунистнуудай түрүү үүргэсэ болотоор дүүргэжэ ябадаг ульгэр жэшээһээ эшэ үндэһэтэй. Сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажаллажа ябаһан, мүн хүтэлбэрилхы тушаалтай коммунист бүхэн хэзээ хэзээнэйхиһээ харюусалга ехэтэйгээр, өөртөө, мүн суггаа ажаллажа байгаа нүхэдтөө тон эрилтэтэйгээр хүдэлдэг болонхой гэжэ тэмдэглөмээр. Цехүүд, участогууд хоорондын социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэжэ, үрэ дүнгэйнь хойноһоо хиналта шангаар табижа шадаһанай. мүрысөөе бүгэдэ нинтын хэрэг болгоһоной зэргээр үнгэрһэн жэлдэ комбинадай коллектив хоёр дахин — нэгэдэхи, хоёрдохи кварталай дүнгөөр түрүү һуури эзэлжэ. СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, 4-дэхи кварталай дүнгөөр һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын хоёр һарын даабари, мүн өөһэдымнай абаһан уялга һанаһанһаа үлүүсэ һайнаар хүсэндөө хүрэбэ.

Социалис мүрысөөе цехүүдэй партийна эхин организациинүүд эмхидхэн ударидана, тэрэнэй манлайда коммунистнууд алхална. Ашагта малтамалнуудые малтан абаха, тэдэ-ние шанаржуулха орёошье, хүндэ хүшэршье хүдэлмэринүүдые эмхидхэн ябуулдаг, тэндэ абьяастай шадамараар хүдэлдэг коммунистнууд нилээд олон. «Первомайский» руднигай үрэмдэлгын станогой нэгэ бригадые КПСС-эй гэшүүн Василий Григорьевич Шульгин даажа ябадаг. Тэрэ өөрөө тус руднигай партийна эхин организациин секретарь. Теэд бригада ямараар хүдэлнэб? Һайнаар. Нёдондо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэжэ шадаа, нормо ходо үлүүлэгдэдэг. Энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын дүн хаража үзэхэдэ нёдондонойхиһоо бүри дээгүүр байна.

Энэ «Первомайский» руднигай коммунист Геннадий Филиппович Березкиной ударидадаг экскаваторщигуудай бригада жэшээтэ һайнаар даабаряа бэелүүлжэ байдаг, тэдэнэй хүдэлмэриин экономическа үрэ дүн бүришье һаа магтамаар. Энэ бригадада хүдэлдэг партиин гэшүүд: экскаваторай машинист Анатолий Сергеевич Бадмаев, үрэмдэлгын машинист Иван Андреевич Полютов гэгшэд алдар солоёо дуудуулжал ябадаг нүхэд. Жэшээнь, нүхэр Полютов скважина үрэмдэхэ долоон жэлэй түсэбые хоёр һара хахадаар урид дүүргэһэн, ажалай бүтээсые 7,6 процентээр дээшэлүүлһэн юм. Энэ коммунист гол ажалайнгаа хажуугаар ниитын ехэ хүдэлмэри бүтээдэг. Тэрэ коммунис ажалай нэрэдэ хүртэһэн үрэмдэлгын бригадын партийна бүлэгые хүтэлбэрилдэг. Гадна Иван Андреевич хадаа эдэбхитэй, ухамай бэрхэ урлан нарижуулагша юм. Тэрэнэй нүхэртээ зохёоһон урлан нарижуулһан юумэниинь үрэмдэлгын нормые 8,7 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгобо бшуу. И. А. Полютов нёдондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан. Энэ баримта хадаа коммунистын һайн һайхан хэрэг үйлые бодотоор харуулжа үгэнэл даа.

Партиин гэшүүн В. И. Преловскиин даадаг канатна харгын бригада, парткомой гэшүүн П. А. Харламовай барилгашадай бригада, партбюрогой секретариин орлогшо С. А. Баргулин түрүүтэй центральна электростанциин электроцех өөһэдымгөө абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байдаг. Жэшээнь, электроцех хадаа манай комбинадай гол һуланиинь болодог гээшэ. Тэрэнэй хүдэлмэриһөө хамаг юумэн, бэшэ участок болон цехүүдэй байдал сүм дулдыдадаг ха юм. Тиимэһээл эндэхи коммунистнууд шадал мэдүүлжэ хүдэлдэг, хамтын хэрэгэй түлөө оюун бодолоо гүйсэд зорюулдаг шуу. Энэ цехтэ һүүлэй жэлһээ үлүү ye сагта үйлэдбэриин болон ажалай журам эбдэхэ, тэрэниие хазагайруулха нэгэшье ябадал, ажал дээрэ осолтохо үшар огто үзэгдөөгүй юм.

Энэ цехэй урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод ойрын үедэ нарижуулгын 8 дурадхал оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн жэшээтэй. Эндэхи 28 коммунистнуудай 15-ниинь партийна, ниитын бусад даабари дүүргэдэг, арбаниинь институт, техникумүүд болон хүдэлмэришэн залуушуулай дунда һургуулида ажалһаа таһарангүй һуража. эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг.

Шулуу нүүрһэнэй уурхайнуудай электромеханическа түхеэрэлгэнүүдые газар доро заһаха, тэдэниие таһалгаряагүй, аюулгүйгөөр хүдэлгэхэ гээшэ ехэл харюусалгатай хэрэг шуу. Теэд энэ участогые даажа байһан коммунист Ж. И. Литованьи ударидадаг бригада тэндэхи байдалые эрхимээр хангажа шададаг. Тус бригадаархин һүүлэй үедэ ашаг үрөөр ехэ һайн нарижуулгын дүрбэн дурадхал оруулһан байна. Энэ хүдэлдэг хүнүүдэй гурбанайнь нэгэн урлан нарижуулдаг мэргэжэлтэй. Гэхэтэй хамта, эдэ урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод комбинадай амжаһан амжалтада нилээд горитойгоор хубитаяа оруулһан эдэбхитэд шуу. Энэ гүнзэгы удхатай хүдэлөөе коммунистнууд толгойлдог. Зүгөөр эдэнэрнай юрын хүдэлмэришэн улад. Слесарьнүүд П. И. Хегай, Ю. Д. Минаков, А. И. Плакин, И. В. Нуждов, тээрмэшэн И. П. Будунов, шанаржуулгын фабрикын флотатор Р. А. Грязнова, токарь П. Д. Бутин гэхэшэлэн олон нэрэ, обогуудые саашань дурдажа болоно.

Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, тэдэнэй түрүү үүргын бодото бэелэл хадаа цехүүдэй партийна эхин организациинуудай шадамар, тодорхой мэргэн хүтэлбэриһөө болоно. Тэдэнэй эмхидхэхы, хүн зониие ехэ хэрэгэй түлөө алсүүлхы нүлөөнь улам ургажа байна. Совет засагай 50 жалэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгын дүүргэлтэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам сахилга, тэрэниие бэхижүүлгэ хадаа партийна организациинуудай үдэр бүриин анхарал доро байдаг. Жэшээнь, Холтосоной руднигай партийна эхин организаци тэндэхи ниитын ба профсоюзай эмхитэй нэгэн хамта 1967 ондо үйлэдбэри эрхилэлгые парижуулан һайжаруулха, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ зорилгоор горитойхон хэмжээ ябуулгануудые зохёоһон юм. Тэдэ хэмжээ ябуулганууд хүсэндөө хүрэбэл, жэл соо адаг 32 мянган тухэригэй алмалта туйлаха зэргэтэй. Теэд эндэхи коммунистнууд тэрэ зориһондоо хүрэхэл байхэ.

Тэрэ хараалһанаа бэелүүлэн, хүдэлжэ байһан газартаа үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ зорилгоор майн нэгэн болютор һара бүхэндэ рудник доторой ниитын харалган соносхогдонхой. Энэ үедэ уурхай бүхэндэ сэбэр байдал тогтоохо, хэрэгһээ гараһан түмэр түдэгые сүм суглуулжа абаха, хүдэлмэриин газарай шэнжэ түхэлые болбосон болгохо зорилго табигданхай. Тэрэнһээ гадна, уран һайханай самодеятельностиин коллективэй хүдэлмэри һайжаруулха, посёлогой үйлсэнүүдээр 2000 хэһэг эдэб модо һуулгаха, уһанда орохо басейнэй барилга дүүргэхэ юм.

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй долгин улам дали жэгүүрээ үргэдүүлжэ байна. Энэ үедэ комбинадай парткомой, цехүүдэй партийна эхин организациинуудай харюусалга улам дээшэлнэ. Эдэнэр лэ энэ ниитэ олоной хүдэлөөе хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ, энэниие ажабайдалай али бүхы һалбари дээрэ улам дэлгэрүүлхэ уялгатай ха юм. Тэрэнһээ гадна, предприяти доторой арга боломжые, нөөсэ дарасые ашаглаха, үйлэдбэриин хэрэгтэ зорюулха даабаритай байһанаа мэдэрхэ ёһотойбди.

Тиигээдшье түүхэтэ энэ ойн хүндэлэлдэ манай коллективэй абаһан уялга нилээд гайтайхан. Ерэхэ ноябриин 7-до валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэб дүүргэхээр бэеэ уялганхайбди. Удаань жэлэй дүүрэтэр түсэб дээрэ үшөө хэдэн мянган тухэригэй продукци бүтээн гаргаха, энэ жэлдэ ажалай бүтээсые нэгэ процентээр дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. Абтаһан продукциин өөрынь үные горитойгоор хямдаруулха, урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, 250 мянган тухэригэй алмалта хэхэ гэжэ манай ажалшад шиидэнхэй. Энэ хэлэһэндээ хүрэхэл гэжэ ойн баярай жэлэй түрүүшын үдэрһөө манайхид хүсэ шадалаа эршэдхэн ажаллажа байна.

Нимэ суурята сагай оршожо, урагшаа эршэмтэйгээр дабшажа байхада комбинадай коммунистнууд энэ мүрысөөе ударидаха, тэрэнэй түрүү зэргэдэ ябаха уялгагай байһанаа мэдүүлнэ.

Н. КОСТЕНКО,
Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомой секретарь.

Захааминай аймаг.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ЗОРИЛГО ТОДОРХОЙЛОГДОБО

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Эндэ КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум зарлагдаба. Тэндэ Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд гухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Пленум дээрэ аймагай ажалшадай абаһан социалис уялганууд тухай, тэрэнэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай хөөрэлдөөн болобо. Мүнөө аймагай ажахынууд энэ жэлдэ гектар бүхэнһөө 13,9 центнер ороохо хуряажа абахаар тэмсэжэ байна. Нигажэ ерэхэ намар аймагай ажахынууд адаг 880 мянган центнер ороохо таряа абахань гээшэ. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха хараа түсэб мүн лэ горитой байна. Жэлэй дүүрэтэр түсэбөө гадуур 12 мянган центнер һу гүрэндөө худалдаха юм. Мяха тушаалгые мүн лэ ноябриин 7-до дүүргээд, түсэбөө гадуур үшөө 4 мянган центнер нэмэжэ худалдаха хүсэлэнтэй. Үндэгэ худалдаха жэлэй түсэб 6 һара соо дүүргээд, 600 мянган үндэгэ үлүү тушаахань.

Мүнөө үедэ мухаршэбэрэйхидэй хэрэг үйлэнь бараг янзатай байна. Мартын 18-да һу, үндэгэ худалдаха нэгдэхи кварталай түсэб дүүргэгдээ. Һалар мяха худалдалга дүүргэгдэхэнь.

Пленум дээрэ Совет засагай 50 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха тэмсэлдэ коммунистнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо. Гэхэтэй хамта, зарим түрүүшүүл тусхай социалис уялгануудые абаһан байна. КПСС-эй райкомой гэшүүд Суулгын совхозой тугалшан нүхэр Жигмитова, «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон нүхэр Чимитов гэгшэд пленум дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ойн һайндэртэ ямар бэлэгтэйгээр ерэхэ байһанаа мэдүүлбэ.

КПСС-эй райкомой пленум аймагай ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэн, бодото хэмжээ ябуулгануудые хараалба. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень партийна эхин организациинуудые уялгалба.

КПСС-эй райкомой пленумай хүдэлмэридэ мухаршэбэрэйхидэй уряае хүлеэн абаһан Бэшүүрэй аймагай ажалшадай түлөөлэгшэд хабаадалсаһан байна.

А. ФЕДОРОВ.

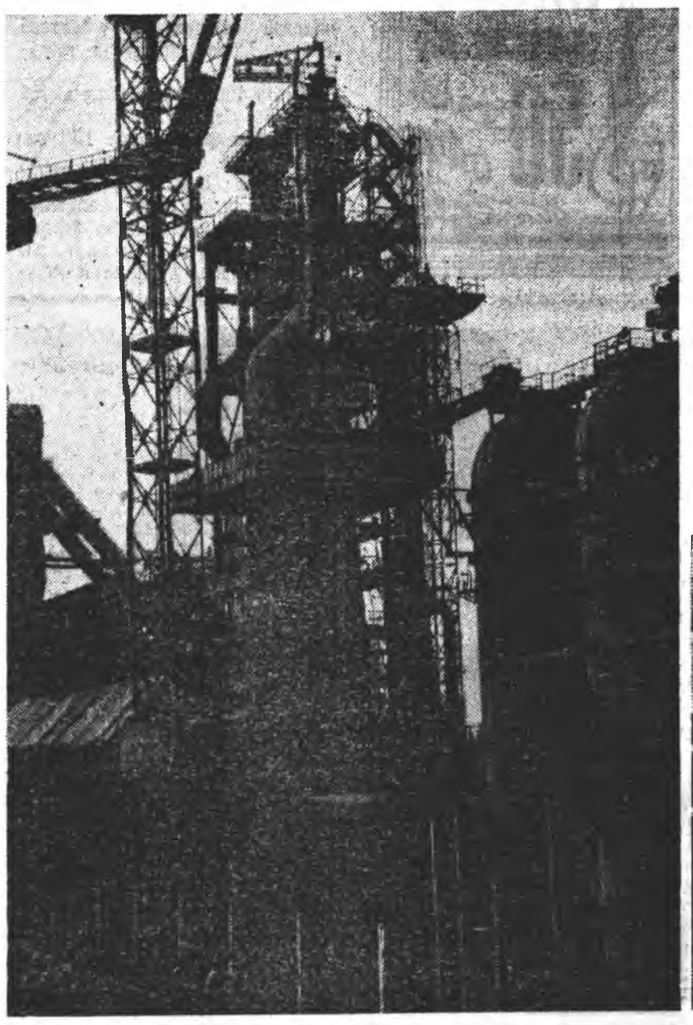

Түрэл орон доторнай

ГОРЬКИЙ. 5 тонно ашаа тээхэ «ГАЗ» маркын автомашин февралиин 28-да Горьковско автозаводой конвейерһээ гарай байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хашаа соohоо табан миллионхи «ГАЗ» гараба.

ТАСС-ай фотохроника.

Январиин эхеэр Донецкэ областиин Краматорско металлургическа заводто доменно шэнэ пеэшэн ашаглалгада оруулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Краматорско металлургическа заводой дүрбэдэхи доменно шэнэ пеэшэн.

АПН-эй фото.

УЯЛГАЯА БЭЕЛҮҮЛБЭ

БЭШҮҮР. **(Телефоноор абтаба).** «Победа» колхозой түрүү хонишон М. Г. Смолин 100 эхэ хонич бүриһөө 95 хурьга тулжүүлхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулһан юм.

Ахалагша хонишон Смолиной огарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьга абажа, хэлэһэн үгэдөо хүрөөд байнхай. Энэ отара дээрэ хурьгалха хонид үшөө олон. Хонишод хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхын тулада хаба шадал соогоо оролдоно.

К. БОБРОВ.

ЗОНАЛЬНА ХАРАЛГАДА БЭЛЭДХЭНЭ

Худөогэй уран һайханай бүлгэмүүдэй республикын харалгада Бэшүүрэй аймагһаа 60 бэлигтэн хабаадаа бэлэй. Тэдэнэй эрхим һайн 7 номер Улаан-Удын телевизорэзэршье дамжуулагдаа бэлэй. Тус аймагай түлөөлэгшэдэй харуулһан концертнэ программаһаа «Рассвет» колхозой шэмээшэгүүдэй хоёр хоор, Харланай найман жэлэй һургуулиин багша Евдокия Дамбаевагай гүйсэдхэһэн «Энэдхэг хатар» болон Бэшүүрэй саахарай заводой худэлмэрилэгшэ Мария Утенковагай дуулаһан дуунууд харалгын тусхай комиссиин үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, тэдэнэртэ зональна харалгада хабаадалсаха эрхэ олгоо һэн.

Гадна шэмээшэгүүдэй хоор магнитофон болон 1-дэхи шатын дипломоор шагнагдаһан байна.

Уран бэлигээрээ шалгарһан нүхэд мүнөө үедэ зональна харалгада бэлэдхэжэ байнхай.

ЭКОНОМИЧЕСКА РЕФОРМЫН БОДОТО БЭЕЛЭЛ

Шиидхэгдээдүй зорилгонуудта анхаралаа хандуулха гээшэ агууехэ революциин ойе һайндэрлэлгын эрхим арга болоно. «Алтаа мүнөө ямар удха шанартайб, социализмын хүсэд илаһанай һүүлдэ ямар болохоб» гэһэн статьягаа Владимир Ильич иимэ үгэнүүдээр захалһан юм. Энэ статья Агууехэ Октябриин социалис революциин дүрбэдэхи ойн урда тээхэнэ бэшэгдэһэн байгаа. Ильичэй энэ заабаринь мүнөөшье, Совет үгэнэй табин жэлэй ойдо бэлдэжэ байха үедэ. али бүхы худэлмэриимнай хараа шэглэл болоно.

Революциин үшөө шиидхээгүй шухала зорилгонуудай бии байхада, тэдэниие шиидхэхын тулд шэнэ юумэ шудалха хэрэгтэй болоһон ушарта, революциин иимэ һайцдэр үнгэрэглэгэ илангала шухала гэжэ Ленин тиихэдэ бэшээ һэн.

Тиимэл даа. Совет хүнүүд өөрынгөөажабайдалдахи шэнэ юумэ шудалха, туршаха, бодото дээрэнь нэбтэрүүлхэ зэргэтэй эрхэ байдалда Октябриин революциин 50 жэлэй ойе угтахань. Совет общество доторхи шухалын шухала шэнэ үзэгдэлнүүдэй нэгэн гэбэл, нэн түрүүндэ экономическа реформо, ажахы эрхилэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ арганууд, түсэблэлгын, ажал болон үйлэдбэри эмхидхэлгын, предприятинуудые хүтэлбэрилгын онол аргануудые улам һайжаруулха хэрэг болоно.

Совет ажахы эрхилэлгын онол аргые ажабайдалай шэнэ эрилтэдэ тааруулха зорилготой экономическа үндэһэн реформо ороной ажахыда бэелүүлхэ гэжэ КПСС-эй ЦК сентябриингаа Пленум дээрэ (1965 он) шиидхэһэн байна.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэл дүүрэбэ. Энэ жэл олон талаараа шухала удхатай.

Экономическа реформын түрүүшын дүнгүүд ямар бэ?

Хамта дээрээ хоёр миллион гаран худэлмэришэдтэй 704 предприятиин үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ гуримаар худэлдэг болоһониинь мэдээжэ. Тэдэнэй дүй дуршэлые шэнжэлэн үзэхэдэ, экономическа реформын ашаг ехэтэй байһаниинь элирнэ.

Реформо бэелүүлһэн 704 предприятиин худаллаһан продукциин хэмжээн 10 гаран процентээр ехэ болоо.

Бүхы промышленностиин олзын 10 процентээр нэмэгдэ байхадань, эдэ предприятинуудай олзо 25 процентээр дэсэлэгдэ.

Ажалай бүтээсын ургалта бүхы промышленностьда —5 процент, эдэ предприятинууд дээрэ—8 процент болоһон байна.

Эдэ бүлэг предприятинууд шэнэ гуримаар һаяшатай худэлнэ. Тиигээшье экономическа реформын ашагтай байһаниинь элэр харагдаа. Түрүүшын предприятинуудай тустаар эрхэ байдалда табигдаагүй байһыень хараада абаха хэрэгтэй. Тэдэ өөнэдөөл нэмэлтэ, бүри ехэ даабаринуудые абаһан байха юм. Түсэблэхэ, сэн тогтоохо, үйлэдбэринүүдые хамжуулха, материал ба техникээр хангаха, худалдагдаһан продукциин түлөө тоосоо хэхэ гэхэ мэтын талаар үшөөл бии байһан дутуу дунданууддаа боложо, эдэ предприятинууд бусад шэнгээр бэрхэшээлдэ оророһон байха.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд ажалшадай ябуулгынгаа онол арга ондоогоор хаража үзэхые, хуушарһан олохон юумэнһээ арсахые, шэнэ һайн юумэ зүрхэтэйгөөр нэбтэрүүлхые, найдамтайгаар туршалга хэхые ажахын һалбаринуудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдые үлгална.

Мүнөө ямаршье предприяти бүхэндэ ажалладаг хүнэй ухаан мэдэрэлэй улам гүнзэгыржэ байһые, шэнэ арга бэдэрдэтые, үйлэдбэреэ һайжаруулха, һайн үрэ дүн түйлаха гэжэ оролдодогые хаража болохо.

Ажахын тоосооной үлэмжэ һайн гурим зохёохо, тэрэниие бүхы хэмжээгээр нэбтэрүүлхэ, цех, бригада, худэлмэриин газар бүхэндэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ мүнөө ехэ анхарал табигдана. Энэнь яала ойлгосотой. Үйлэдбэриин тоотой, илангаяа шанарай үрэ дүнгүүд: үйлэдбэриин фонднуудые, эрьесын зөөри ашаглалга, юумэнэй өөрынь үнэ, олзо ба ажалай бүтээсэ ажахын тоосоонһоол дулдыдаха байна ха юм.

Һая болотор предприятинууд үйлэдбэриин байшангуудые, станогууд болон машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, нэгэ үгөөр хэлэбэл үйлэдбэриин гол фонд болодог бүхы юумые, түлөөһэгүйгөөр ашагладаг һэн. Мүнөө үйлэдбэриин фонднууд түлөөһэтэй боложо байна. Энэ ушар предприятинуудай ашаг ехэтэйгээр ажахыгаа эрхилхые баадхана, ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, юумэндэ гамтайгаар хандадаг байхаар хүнүүдые хүмүүжүүлдэг тон аша туһатай хэмжээ болоно. Станогуудые дутамгаар ашагладаг, хэрэггүй түхеэрэлгэ олоор суглуулдаг, нормативһаа үлүү эрьесын зөөри бэйлгадаг, түүхэй эд, энерги үлүү ехээр гаргашалдаг, проектнэ хүсэнүүдые удаан ашагладаг ябадалые урдань юрын хэрэг шэнгээр тоолодог ушарай үндэһөөрөө хубилжа байһые хаража болохо.

Энэ талаар Ленинградай предприятинуудай дүй дуршэл һонирхолтой. Тэндэ ашаглагдангүй байдаг түхеэрэлгые хаа хаанагүй бүридхэжэ, нилээд олыень худалдаа. Урдань заводой складууд соо хэбтэдэг, предприятинуудай финансын байдалые хүндэ болгодог байһан хэдэн миллион түхэригэй сэнтэй зүйлнүүд мүнөө хэрэглэгдэдэг болоо.

Олохон фабрика, заводуудай директорнууд али бүхы юумые хэрэгтэй боложо магад гэжэ бодоод, гүрэнһөө ехээр лэ абаха гэжэ эрмэлзэхэеэ болёо.

Урдань продукциин хэрэглэгшэдтээ хүргэгдэһые гү, али склад соо хэбтэһые хараада абангүй, бүтээн гаргаһанайнь хэмжээгээр лэ предприятинуудай худэлмэри сэгнэдэг һэн. Нилээд ехэ үнэтэ зүйлнүүд, хэгдэһэн ажал үсөөн бэшэ ушарта хүсэлдүүлэгдээгүй аад, склад соо хэбтэһэн продукци гэжэ нэрлэгдээд, тоосоондо оруулагдадаг байгаа. Болото дээрээ худалдагдаһан (тайлбарилан хэлэбэл, хэрэглэгшэдтээ эльгээгдэһэн) продукциин үндэһөөр сэгнэлтын үгтэдэг болоходо, тиимэ зохидгүй ябадал үсадхагдаа. Гол шухалаа юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин жэгдэ һайнаар худэлгэгдэхэ ябадалда туһалаа.

Предприятинуудта ажахын тоосооной үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэһые олон жэшээнүүдээр харуулжа болохо. Жэшээлхэдэ. Воскресенскын цементын заводто целүүгэй ажахын тоосоон ашагтайгаар хэрэглэгдэнэ. Гол цех бүхэндэ үйлэдбэриин, ажалай, юумэнэй өөрынь үнын даабари, түүхэй эд материал, электроэнерги, түлшэ гаргашалгын нормо тогтоогдонхой, түхеэрэлгэ заһабарилгын график зохёогдонхой. Гол эрьесын зөөри ашаглаха, түсэбтэ олзо, худалдалгын сэн гэхэ зэргын зүйлнүүдые цехэй ажахын тоосоон хараада абана. Ажахын нимэ тоосоон цехүүд хоорондо ашаг ехэтэй мүрысөө эмхидхэхэ, үйлэдбэриин нилээд һайн үрэ дүн туйлаха ехэ хүсэн болоно.

Ажахын тоосооной асуудалнуудта ехэ анхарал табидаг болоһон ябадал, энэ шухалын шухала экономическа хүсые ажахыгаа хүтэлбэрилхэ ашагтай зэбсэг болгохо эрмэлзэл — реформын түрүүшын дүнгүүдэй элитэ, эгээн баясхаланта зүйл болоно гээшэ ха. Энэмнай социалис һүбэлгэн бэрхэ ябадалай. арга шадабариин саашаха хүгжэлтэ, гүнзэгырэлгэ болоно.

Завод, фабрикануудай коллективууд экономическа реформо бэелүүлгын замаар саашаа дабшаха бүри һайн үүсхэл гаргана.

Александр БАУЛИН.
(АПН).

Улаан-Удын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын худэлмэришэд болон алба хаагшад Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо бэлэг болгон, энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 15-да дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Фабрикын хубсаһа заһабарилан оёхо цех хүн зоной захилые һайнаар дүүргэнэ, түрүүшын кварталай даалгабариие болзорһоонь урид мартын 6-да дүүргээ һэн. Мүнөө жэлдэ 1300 захил нёдондонойхиһоо олоор дүүргэһэн байна.

Фабрикын түрүүшүүлые тоолохо болоо һаа олон. Тэдэнэй тоодо оёдолшоной бригадир Нина Яковлевна Шеремет түрүүлэн ябана, үнгэрэгшэ хоёр һарынгаа даабари 149 процент дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Н. Я. Шеремет ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

ЛЕНИНЭЙ ЯБАҺАН ГАЗАРНУУДААР

Улаан-Удын багшанарай училищинд Октябриин революциин 50 жэлэй ойдо зорюулжа, В. И. Ленинэй ябаһан газарнуудаар аянда түсэбтэй байһан юм. Энэ зорилгоо тэдэнэр бэелүүлбэ. Номлолторим һурадаг, ниитын хүүхэдэд эдэбхитэйгээр хабаадаг студентнүүд С. Акулова, Д. Ивановникова, М. Бельская, Л. Ивлева болон бусад хамта дээрээ Улаан-Удаа—Красноярск—Ленинское гэһэн замаар ябажа

Ленинскийшье мэдэһээр, В. И. Ленин Сибирь руу сүлүүлһэн ушар Захаамин нэгэн сүлөөлхын тэмсэлэй Петербургдахи «Рабочай» үдэлмэритэй холбоотой ааб даа. Владимир Ильич «Союзые» Россидахи революционо, марксистска партиин үндэ буурынь болгохо гэжэ һанаа байгаа. Энэ зорилгоёо хүсэд хүүлжэ үрдеэгүй байтарнь, тэрэ хаанта засаг түрүү нүхэдтэй хамта барижа хаагаа һэн.

Петербургын хүйтэн аад, ехэ гэтэй, галшьегүй түрмэнүүдэй дотор ганса хүнэй һуудаг камера Ленин 14 һара хаалтаа байһан юм. Тэндэнээ саг үрэ полицийн харуул доро байхаар Зүүн Сибириин Эрхүүгэй губерни сүлэгдөө бэлэй.

Сүлэлгын газарта ошожо ябахадаа Владимир Ильич Красноярск хотодо тогтожо, тэндэнээ Эрхүүгэй губернаторта бэеын муу дээрэһээ Енисейскэ губерниин урда хизаарта байлгыт гэһэн гуйлта эльгээһэн юм. Хоёр һара үнгэрһэн хойно харюугай ерэхэдэ В. И. Ленин Шушенск мордоо һэн. Энэ үе соогоо тэрэ Красноярскын социал-демократуудтай холбоо байгуулжа, хожомынь тэдээндээ өөрөө ябадаг болоо бэлэй.

Владимир Ильич 1897 оной мартын 4-һөө апрелиин 30 болотор Красноярск хотодо байгаа. Энэ сагаа тэрэ миин үнгэргөөгүй, городой ба мэдээжэ купец, библиограф Г. В. Юдинэй библиотекэнүүдтэ ябадаг һэн. Тэндэ «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэжэ зохёолдо хэрэгтэй болохо материал суглуулһан, «экономическа романтизм тухай» гэжэ хүдэлмэрээ ба олон статьянуудые бэшэһэн юм. Тэдэ гэрнүүдынь мүнөөшье болотор байһаар. Жэшээнь, Юдинэй библиотекын байһан гэр соо мүнөө 8 жэлэй һургуули оронхой. Гэбэшье тэндэхи хоёр таһар соонь В. И. Ленинэй Красноярскда байһан тухай музей эмхидхэгдэнхэй. 1898 оной намар Владимир Ильич Шушенскһаа Красноярск хото ерэжэ, П. А. Красиковайда нэгэ хэды хоногоор тогтоһон юм. Тиихэдээ шүдэнэй үбшэнэй шалтагаанаар городто оруулагдаһан байна. Петр Ананьевич Красиков мэдээжэ социал-демократ хүн һэн. 1939 ондо тэрэ СССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлмэрилжэ байтараа наһа бараа. Тэрэнэй туһаламжаар Владимир Ильич Сибириин хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэнэртэй, революционернүүдтэй холбоо байгуулжа, тэдэнэрэй олониитын дунда марксизм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ бодотоор туһалһан, Красноярск хотодо марксистска кружок эмхидхэлсэһэн байха юм.

Шушенскын сүлэлгэдэ байхадаа Владимир Ильич Новосибирск хотоһоо гадна, Минусинск ерэжэ, эндэ сүлэлгэдэ байһан Г. М. Кржижановский, В. В. Старков гэгшэдтэй уулзаһан байна. Мүн Шушенскһаа 45 модоной газарта байдаг Ернаковское һууринда сүлэлгэдэ байһан революционернүүд А. А. Ванеев, П. Н. Лепешинский ба тэрэнэй һамган Ольга Борисовна, В. К. Курнатовский, М. А. Сильвин, Н. Н. Панин гэгшэдтэй уулзадаг һэн.

1897 оной майн 8-да В. И. Ленинэй Шушенск һуурин мори тэргээр ерэхэдэ, һандаржа байһан хэдэн модон гэрнүүд, шабар шабхаһаа, үлэн хүнүүдһээ бэшэ үлүү юумэн үгы һэн. Харин мүнөө эндэ 9 мянган хүн ажаһууна. 16970 га эдлүүриин газарта В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ совхоз оршодог. Энэ совхозой барилга, хүн зонойнь байдал айхабтар ехээр хүгжэнхэй, хэдэн дунда һургуулинууд, хүгжэмэй училищи, хүдөө ажахын техникум бии. Владимир Ильичэй сүлэлгэдэ байхадаа ажалладаг Н. М. Мартьяновай библиотекэ мүнөө музей болонхой. Эндэ Ленинэй тэрэ үедэ хэрэглэһэн номууд, саапһа дансанууд, бэхэ гуурһан, бэшэдэг столынь булта тэрэ зандаа бии. Мүн энэ сүлэлгын үедэ бэшэһэн номуудынь, нүхэдтөө бэшэһэн бэшэгүүдэй, өөрынь хэрэгсэлнүүдэй буулгабринууд хадагалаатай.

Гадна Шушенскда Владимир Ильич Ленинэй байһан гэр, доторхи байдалынь тэрэ зандаа үлэнхэй юм. 1897 оной май һараһаа 1898 оной июль хүрэтэр Владимир Ильич А. Д. Зырянов гэжэ тарялашанайда байрлаһан. Энэ дүрбэн таһагтай модон гэрэй эгээл бишыханиень Ленин эзэлһэн байгаа. Тэндэнь нэгэ модон орон, стол, дүрбэн стул, керосин дэн табяатай. Хожомынь гэрэй эзэн номой таг хэжэ үлгэһэн байна. Мүнөө энэ таһаг соо номууд болон газетэ, журналнуудһаа олон юумэн үгы. Владимир Ильич эндэ 14 һара байһан. Хожомынь 1898 ондо Н. К. Крупскаягай ба тэрэнэй эжын ерэхэдэ энэ байрань бага болоо һэн. Тиигэжэ тэдэнэр Зырянова гэжэ тарялашан эхэнэрэй гэртэ зөөһэн юм. Надежда Константиновна Шушенск ерэхэдээ 1898 оной март һарада Минск хотодо үнгэргэгдэһэн РСДРП-гэй I съезд, нүхэд революционернүүдэй хэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухай В. И. Лениндэ хөөрэжэ үгэһэн байна. Тэдэнэй байһан энэ гэр мүнөө мүн лэ музей болгогдонхой, доторхи байдалынь тэрэ зандаа үлэнги. Эдэ бүгэдэ эзэдэйнь тон юрын хүнүүд байһыень гэршэлхэ юм. Мүн тэдэнэй айхабтар сүлөөгүй, саг үргэлжэ ажаллажа байһыень В. Басовай «В. И. Ленин Шушенскын тарялашадай дунда», И. Тютиковэй «В. И. Ленин тарялашадта юридическэ консультаци үгэжэ байна» гэһэн зураг-уудтай болон В. И. Ленинэй эндэ байхадаа бэшэһэн «Россида капитализмын хүгжэлтэ», «Ородой социал-демократуудай зорилгонууд», «Манай программа», «Ямар үгһаа арсанабидн», хамта 30 гаран теоретическэ хүдэлмэринүүд гэршэлнэ. Гадна В. И. Ленин эндэ байхадаа түб хотонуудтахи социал-демократическа организацинуудтай саг үргэлжэ бэшэлсэдэг, сүлэлгэдэ байһан революционернүүдтэй уулзадаг һэн. Энэл үедэ тэрэ Россин революционно партиин саашадаа ямар байха тухай. Бүхэроссин революционернүүдэй газетэ эмхидхэхэ талаар түсэбүүдые табиһан байха юм. Хожомынь РСДРП-гэй съезд дээрэ Россидахи марксистска партиин гол үндэһэн болохо бүлэгтэ В. И. Ленинтэй хамта Сибирьтэ сүлэлгэдэ байһан элитэ революционернүүд Г. М. Кржижановский, Ф. В. Ленгник, В. К. Курнатовский, Н. Н. Панин болон бусад ороо һэн.

В. И. Ленин Шушенскда байхадаа ганса хүдэлөөд байгаагүй, тэрэ шаларай хүн зонтой уулзадаг, дүтын хада, ойгоор ябадаг байгаа. Илангаала Саяанай шэлэнүүд В. И. Ленинэй зүрхэ татадаг, тэрэ руу оло дахин ошодог байнан тухайнь музейдэхи баримтануд гэршэлнэ, тэндэһээ асарһан хуша модоор өөрынь дархалһан шатар байна. Мүнөө тэрэ ябаһан газарнуудаарнь ябаган харгынууд хэгдэһэн, хүн зон олоороо һонирхоно. Бүхы Совет үгрэнэй хизаар бүхэнһөө, мүн хариин үгрэнэй коммунис ба хүдэлмэришэн партиин түлөөлэгшэд — олон тоото янза бүриин яһанай хүн зон Шушенск ерэдэг байна. Жэшээнь, 1963 ондо 114 мянган, харин 1965 оной түрүүшын хахадта 85 мянган хүн зон ерэнэн. Тэдэнэй бэшэһэн дурасхаалай дэбтэрнүүд 20 ехэнүүд боти болоһон байха юм.

Мүнөө Октябриин революциин 50 жэлэй ойн жэлэй гараад байхада илангаяа залуу үетэнние В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал ябуулгатай дүтөөр танилсуулха хэрэгтэ манай Улаан-Удын багшанарай училищиин энэ үүсхэл ехэ туһатай байгаа. Бидэнэй жэшээгээр, мүн бусадшье коллективүүд Октябриин революциин түүхэдэ хабаатай газараар экскурси эмхидхэхэ аабза гэжэ һанагдана. Энэ тон һониншье, туһатайшье хэрэг.

Ю. ДЫЛЫКОВ,
Улаан-Удын багшанарай училищиин һургагша.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

Ниҳэн үгэдөө хүрэнэгүй

Гимн, Хуртуга, Бүргэ нютаг, Захаамин, Цахир болон бусад радиостанциудтай телефоной хаалгай гэжэ тоологдодог. Үнэн хэрэг холо, ойрын газарнуудаар хүрэгээр хонходохо болоходоо эдэ үдэрөө телефоной дэргэдэ ажалтай болодог. Химиниһээ эхилээд Захаамин хүрэтэр нэгэ удаа хэдэн телефонуудые үлхэлсэжэ, хэрэгсэлнинь, ороидоо забсаалаб гарадаггүй, ходол «занятойбайха. Арай гэжэ Цахирые, саашань Захаамин руудуулсан, тэндэһээнь хэдэн минута соо хүрэжэ үгэхэгүй юм. Юрэдөөл ажалтынь ехэ даа. Дүтэ һаань ажаб гүйжэ ошоод, хэлэхэ хэрэгтэй бүтээһэйб гэжэ һанахаар, захаминай аймагай хэлхеэ телефоной ноёд районой хүтэлбэрлэгшэд дурдагдаһан участок руу телефоной харилсаа аймаг хэлхеэ холбоо һайжаруулжа, хэмжээ абахабди гэһээр үнинэ. Тезд бодото хэрэг дээрэнь ябаһан үтеэ тэдэнэр хэзээ бэеэ өгшэ ааб гэжэ үшөө хэды соо хүлеэгшэ аабибди.

Г. ТУГУТОВ.
Партсъездын нэрэмжэтэ колхозай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Хүн зонине транспортын таатаргалга жэлһээ жэлдэ һайжаа байна. Республикын айлуудай түб бүхэндэ самолёт ирэжэ, холын аянда хүнүүд суулгаад ниидэнэ. Һүүлэй үе «АН-24» түхэлэй ехэ самолёт республика соогоо ниидэдэг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Баргадахи аэродром дээрэ самолёт һуулган болжо байна.

С. ДОРЖИЕВАГИЙ фото.

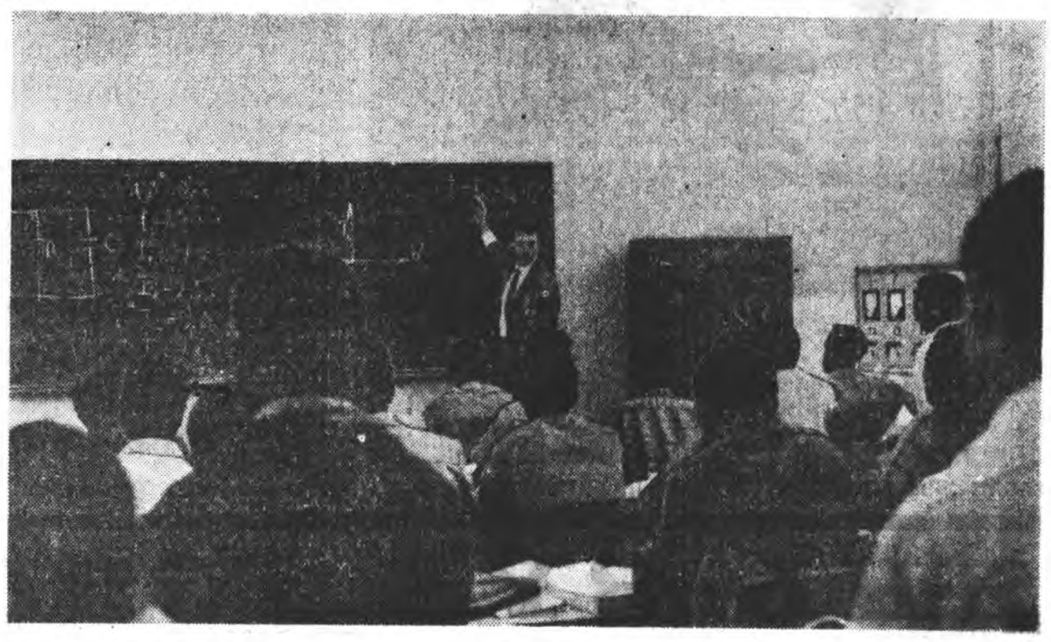

Советскэ Союзай туһаламжаар Бахар-Дарта баригдаһан политехническэ институт Эфиопиин техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэнь ехэ үүргэ дүүргэнэ. Энэ институт электригүүдые, химигүүдые, модо эд болгодог мэргэжэлтэдые, бүд нэхэгшэдые, хүдөө ажахын механизаторнуудые бэлдэхэ табан отделенитэй юм. 1966 ондо 4-дэхи набор хэгдэжэ, 600 студентнэртэй болоһон байна.

Тус институтда 16 совет багша, тэрэ тоодо эрдэмэй 7 кандидат хүдэлмэрилдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет багша институтдай аудиториннуудай нэгэн соо хэшээл үнгэргэжэ байна.

АПН-эй фото.

ДЖУНГЛИДАХИ БААТАРШАЛГА

Нёдондо жэл Вьетнамай Демократическа Республикын гүрэнэй ажахынууд бултадаа шахуу американска дээрмэшэдэй зүгһөө 60—70 дахин добтологдоһон юм. Тиигэбэшье энэ ажахынууд түсэбтэ даабаринуудаа олон талаарнь үлүүлэн дүүргэ. Хүдөө тосхоной ажалшадай туйлалтануд ба зорилгонууд тухайдань Ханойдо болоһон зүблөөн дээрэ хэлэгдээ һэн.

1965 онойхитой жэшэбэл, гүрэнэй ажахынуудтахи товарна продукциин хэмжээн 22,7 процентээр нэмэһэн байна. Тэрэшэлэн гүрэнэй бюджедтэ мүнгэ оруулха даабаринууд дүүргэгдээ. Поосэлэлгын түсэб 117,5 процент гүйсэдхэгдэһэн. Гүрэнэй ажахынуудай хүдэлмэришэд уралан нарижуулгын олон дуралхал оруулаа. Үйлэдбэреэ тусхай мэргэжэлтэй болголгын хэрэг улам үргэдхэгдөө, ажахын хүтэлбэри һайжараа. Хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ, профессионально-техническэ болбосорол улам дээшэлнэ. Гүрэнэй ажахынуудай амжалтануд хүдөө ажахын кооперативуудта нүдөөлжэ, хоорондынь харилсаанай саашадаа бэхижэлгэдэ туһа хүргэнэ.

ДРВ-гэй гүрэнэй ажахынуудай тон олонхинь шэнэ газарта, джунгли соогуур тогтоогдоһон юм. Эдээндэ үшоол олохон бэрхэшээлнүүдэй ушардаг байһаниинь элитэ. Зүблөөндэ хабаадагшад энээн тухай хэлбэ. Тиигэбэшье ехэ талмай дээрэһээ батат, панок, саахарай эшэ, сай, перец, хлопок гэхэ мэтын бүри баян ургаса абажа болохо байна гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Гүрэнэй ажахынуд тарялангай газар, гол түлэб барайгар таридаг газар уһалха асуудалые удаа дараалан шиидхэжэ байнхай. Энэ зорилго шиидхэхэнь, хадалиг ба боори газарнуудта уһалуурнин барилгануудые хэхэнь илангаяа орёо бэрхэтэй байна. Һуулэй үедэ мал ажалхадаа бэшэһэн «Россида капитализмын хүгжэлтэ», «Ородой социал-демократуудай зорилгонууд», «Манай программа», «Ямар үгһаа арсанабидн», хамта 30 гаран теоретическэ хүдэлмэринүүд гэршэлнэ. Гадна В. И. Ленин эндэ байхадаа түб хотонуудтахи социал-демократическа организацинуудтай саг үргэлжэ бэшэлсэдэг, сүлэлгэдэ байһан революционернүүдтэй уулзадаг һэн. Энэл үедэ тэрэ Россин революционно партиин саашадаа ямар байха тухай. Бүхэроссин революционернүүдэй газетэ эмхидхэхэ талаар түсэбүүдые табиһан байха юм. Хожомынь РСДРП-гэй съезд дээрэ Россидахи марксистска партиин гол үндэһэн болохо бүлэгтэ В. И. Ленинтэй хамта Сибирьтэ сүлэлгэдэ байһан элитэ революционернүүд Г. М. Кржижановский, Ф. В. Ленгник, В. К. Курнатовский, Н. Н. Панин болон бусад ороо һэн.

В. И. Ленин Шушенскда байхадаа ганса хүдэлөөд байгаагүй, тэрэ шаларай хүн зонтой уулзадаг, дүтын хада, ойгоор ябадаг байгаа. Илангаяа Саяанай шэлэнүүд В. И. Ленинэй зүрхэ татадаг, тэрэ руу оло дахин ошодог байнан тухайнь музейдэхи баримтануд гэршэлнэ, тэндэһээ асарһан хуша модоор өөрынь дархалһан шатар байна. Мүнөө тэрэ ябаһан газарнуудаарнь ябаган харгынууд хэгдэһэн, хүн зон олоороо һонирхоно. Бүхы Совет үгрэнэй хизаар бүхэнһөө, мүн хариин үгрэнэй коммунис ба хүдэлмэришэн партиин түлөөлэгшэд — олон тоото янза бүриин яһанай хүн зон Шушенск ерэдэг байна. Жэшээнь, 1963 ондо 114 мянган, харин 1965 оной түрүүшын хахадта 85 мянган хүн зон ерэнэн. Тэдэнэй бэшэһэн дурасхаалай дэбтэрнүүд 20 ехэнүүд боти болоһон байха юм.

Мүнөө Октябриин революциин 50 жэлэй ойн жэлэй гараад байхада илангаяа залуу үетэнние В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал ябуулгатай дүтөөр танилсуулха хэрэгтэ манай Улаан-Удын багшанарай училищиин энэ үүсхэл ехэ туһатай байгаа. Бидэнэй жэшээгээр, мүн бусадшье коллективүүд Октябриин революциин түүхэдэ хабаатай газараар экскурси эмхидхэхэ аабза гэжэ һанагдана. Энэ тон һониншье, туһатайшье хэрэг.

Ю. ДЫЛЫКОВ,
Улаан-Удын багшанарай училищиин һургагша.

ДОМИНИКАНСКА РЕСПУБЛИКАДАХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. ТАСС-ай корреспондент Ю. Романцов иигэжэ дамжуулба:

Доминиканска Республикаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд энэ орон доторхи байдалай түгшүүрилтэй болоһые гэршэлнэ. Полициниихид хүнүүдые нагжэнэ, мүрдэнэ, «һүйдхэлтэй материалнуудые» бэдэриэ. Тэдэнэр буу зэбсэг бэдэрһэн хэбэртэйгээр Доминиканска революционно партиин хүтэлбэрилэгшэ Леонель Лопесэй гэртэ нэгжүүл хээд, юушье олоогүй.

1965 ондо американска тала баридаг хунтын толгойлогшо байһан генерал Антонио Имберт Барреасай ами наһанда хоро хүргэхэ һэдэлгын хэгдэһые засагай газарайхидай мүрдэжэ үшоо дүүргээдүй байтарнь, шэнэ һэдэлгын гаргадаһан тухай информационно агентствэнүүд мэдээсэбэ. Депутадуудай палатадахи олонхиин удамарша Льюберес гэгшэ Санто-Домингодо буудуулаа. Энэ хүн президент Балагерэй эгээн этигэмжэтэй хаанарай нэгэн ха юм.

Иимэ хорото добтолго хэһэн хүнүүдэй нэрэ ба политическэ хараа шэглэлынь мэдэгдэнэгүй. Гэбэшье 1961 ондо генералай хабаадалгатайгаар алагдаһан урдын диктатор Трухильогой тала баригшад байжа болоо ха гэжэ үсэгэлдэр журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө Имберт мэдүүлбэ.

Засагай газарайхид ба ажалшадай хоорондын хёмороон үргэлжэлһөөр. Санто-Домингын гүрэнэй хоёр мянга гаран алба хаагшад һаяхан «экономическа бодомжоор» ажалһаа гаргагдаа.

БЕЛЬГИ. Брюссель хотын хэдэн мянган зон Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулга зогсоохо эрилтэ табижа, хотынгоо үйлсэнүүдтэ жагсан гараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Американска сэрэгүүдые гаргуулхын түлөө!», «Хойто Вьетнамые американецуудай бомбодолго дары болоулгахын түлөө», «Вьетнам арадай байдалаа өөһэдөө тодорхойлхын түлөө» гэһэн плакадуудые бариһан демонстрантнууд үйлсэнүүдээр дабшана.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

18 гүрэнэй комитет забһарлалга хэбэ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряалгын асуудал зүбшэлдэг 18 гүрэнэй комитет майн 9 болотор забһарлалга хэхэ гэжэ шиидхээ.

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Рощин буу зэбсэг хуряалгын асуудал зүбшэлдэг 18 гүрэнэй комитедэй мартын 23-най заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союз ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договор һаяар лэ баталхые хүсэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Иимэ договор баталбал, буу зэбсэг хуряалгын талаар бусад хэмжээ ябуулганууде бэелүүлхэ алхам болохо һэн гэбэ.

Энэ заседани дээрэ США-гай, Англиин, Индиин, Швециин, Бразилиин, Мексикын, ОАР-ай түлөөлэгшэд мүн лэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ 18 гүрэнэй комитедэй хүдэлмэриие саг зуура забһарлаха гэһэнтэй дашарамдуулан, хараа бодолнуудаа тобшоор элирхэйлэн мэдүүлбэ. Ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договорой проект тушаа һанал бодолоо зүбшэлхын тула майн 9 хүрэтэрхи үеые хэрэглэхэ ёһотойбди гэжэ США-гай делегат тэмдэглээ. «Тиимэ хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй үндэһөөр договорой проект тус комитедтэ табигдаха бээ гэжэ найданаб гэбэ.

Ханойн хүдэлмэришэдэй шиидхэбэри

ХАНОЙ, мартын 23. (ТАСС). «США-гай президент Джонсондо президент Хо Ши Минэй эльгээһэн харюугай бэшэг манай правительствын тон зүб хараа бодолой, вьетнам арадай үнэнтэ хүсэл эрмэлээлэй согсолмол найруулга болоно... Вьетнам арад гэмтэл, хохидолһоо айнагүй. Түгэс илалта туйлаха хүрэтэрөө тулалдахаар шиидэнхэй байна», — гэжэ Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедтэ, ДРВ-гэй президент Хо Ши Миндэ Ханойн механическа заводой хүдэлмэришэдэй эльгээһэн бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Үсэгэлдэр бухы заводой хүдэлмэришэдэй митингдэ хабаадагшад энэ бэшэгые нэгэн һаналтайгаар һайшаан баталаа.

Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулгын улам һүжэрөөгдэжэ байһые буруушааһан хүдэлмэришэдэй ехэ митингнүүд үсэгэлдэр мүн лэ Ханойн электро-техноэрэлгэнүүдэй заводто, канцеляриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг фабрикада, бүд нэхэдэг фабрикада, ниислэл хотын типографи ба бусад предприятинуудта болоо.

Юристнүүд-демократуудай хандалга

ПАРИЖ. (ТАСС). Хойто Вьетнам ерэдэ байһан юристнууд-демократуудай ураснооронды холбооной делегаци Вьетнамдахи байдал тухай американска олониитэдэ дуулгахыень Побелевско шангай лауреадуудта хандаба. «Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодолго энэ дары, эсэслэн болюулха эрилтэ табихыегнай» таанадые уряалнабди гэжэ хандалга бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Англиин, Франциин, Бельгиин, МНР-эй, Чилиин ба бусад оронуудай элитэ мэдээжэ юристнүүдһээ буридэһэн энэ делегациин гэшүүд Хайфон, Хонгай хотонуудта хүрэжэ, американска бомбодолгоһоо уламжалан, һуурин зонтой квартэлнуудай һандаргагдаһые, хүнүүдэй алагдаһан ба шархатаһые хоёр нюдөөрөө харааа.

Клей Шоу—хорото үгэсэлгэдэ хабаадаа гэгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. (ТАСС). Хонжоо наймаашан ябаһан Клей Шоу гэгшэ президент Дж. Кеннедиие алаха зорилготой хорото үгэсэлгэдэ хабаадаһан байгаа гэжэ Шэнэ Орлеанай ехэ жюри гэмнэбэ.

Шэнэ Орлеанда һаядаа болоһон даб дээрэхи мушхэбэриин үедэ уголовно сүүд К. Шоу гэгшые сүүдтэ үгэхөөр баримтануд ялада бии гэжэ шиидхээ.

Сенегалай президентын аминда хоро хүргэхэ һэдэлгэ гаргагдаа

ПАРИЖ. (ТАСС). Сенегалай президент Леопольд-Седар Сенгор гэгшын аминда хоро хүргэхэ һэдэлгэ мартын 22-то гаргагдаа.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Дакарһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, револьверээр зэбсэглэһэн нэгэ хүн президентые буудаха һэдэлгэ гаргаад, Сенгорой ами сахигшадта баригдаа.

ДЭЛХЭЙН ҺОНИНОЙ ДЭЭЖЭ

Санатори... соохи музей

Хада хангилда тогтоһон Иссык-Куль нуурай эрье дээрэхи Джергалан гэжэ курортын оршондо (Киргизэй ССР) эмхидхэгдэһэн профсоюзуудай хоорондын санаторидо онсо һонин музей бии юм. Туристнууд, таргууд энэ музейн экспонадууд болоно. Эндэ эмхидхэлжэ эдэгээд гэртээ бусаһан хүмүүд шимэ юумэнүүдээ орхидог байна. 5 мянга гаран колхозниидай эмшэлүүлжэ эдэгэнэнхээ туйлхада, энэ музейн али тулай олон экспонадтай байһанишнь юм.

А. КОМАРОВ,
В. ЧЕРНОВИЧ.

Улаангир, шамда баяр хүргэнэ

(Бишыхан новеллэ)

Ураалай Лаптево гэдэг тосхоной үйлсэдэ олохон жэлэй үеэр энэ модон һуулгагдаһан байгаа. Сэсэглэн һалбаржа, нэбшэ һалхинда һабинан шаажа байдаг. Тиихэтэсэ хамта наранай гэрэл ба элшэ бэлэглэһэн хүнүүдтэй харилсан «ханилна».

Нэгэтэ тэрэ үйлсэдэнь түймэр болобо. Улянгирай оршондо байгатай, колхозой түмэриэ дархан Николай Тимофеевич Тютинэй гэртэ ошон сасароад, гал дүлэн болон соробхилоо. Сарагдашагүй аюул тохёолдоо гэжэ һанахаар байһан. Тезд тэрэ галай гай усалые мүнөөхи улянгир сараһан байна. Набша намаагаа дэлгэһэн ногоон улянгирта халхалагдан, түймэрэй гал шиганаһаар, удангүй залираа.

Шархатаһан улянгир үзэмжэгүй болобошье, аша туһа хүргэхэ хабатай зандаа үлэһэн байгаа. Лаптево тосхондо түймэрэй болоошодол адляар һалхи шуурган гэнтэ буугаад, нэгэ гэрэй хушалтые хуу татан, галда абаргдаһан мүнөөхи гэр тээшэ шэдэлжэрхёо. Улянгирай дахинаа халхалан хамгаалаагүй һаань — түмэршэ дарханай гэр бүтэн үлэхэгүй бэлэй. Гэрэй ороһоо хуураһан хушалта улянгирай эшэ дайраад, зада һүрэшоо.

Ураалай тосхоной үйлсэдэ шимэл модон ургажа байдаг. Юундэшье дайрагдахадаа гэмтэдэггүй, харин бүрил гоё һайхан болодог хуушан улянгир, шамда баяр хүргэе!

В. СТАРИКОВ.
Свердловско область.

«Нептунай эдеэн»

Дунда Азиин бэрхэшүүлэй буйлуулдаг пловто—«Аллахай эдеэндэ» дуратайшуулай оён һанаанда ороогүй юумэн—«Нептунай эдеэн» бии болошоо. Тэдээнһээ дутуугүйгөөр эдеэ хоол буйлуулдаг Алас-Дурнын кулинарнууд эртэ урдын ёһо гурим сахин, тунца загаһаар плов хэбэ. Хониной мяхые Номгон ба Энэдхэг далайнуудай загаһанай мяхаар холижо, Дунда Азиинхиһаа дутуугүй хоол буйлуулдаг болонхой.

Алас-Дурнын тогоошод «Нептунай эдеэнһээ» гадна, далайн загаһаар, ондоошье амитадай мяхаар 400 шахуу янзын эдеэ хоол буйлуулна. Үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн үшөө 50 шэнэ блюдэ эдеэ хоолой дансадо һаяар нэмэжэ орохонь.

Н. МОИСЕЕВ.

Эртын элинсэг хулинсагуудай дүрэ зурагууд

Казахстанай археологууд олон жэлдэ шэнжэлгэ хэһэнэй һүүлээр мүнөөнэй казахуудай уг удамуудынь сакууд, усунинууд, кангюнууд гэдэг эртэ урдын угасаатад байгаа гэһэн тобшолол хэбэ. Тэдэ хүнүүдэй дүрэ шарайнь ямар байгаа хаб? Казахай Науканнуудай академиин археологшин-этнографиин музейн хадагламжада ороһон гайхамшаг һонин хоёр дүрэ зураг энэ асуудалда харюу үгэнэ.

Москвагай антрополог профессор М. М. Герасимов Семиречье гэжэ нютагай зүүн зүгтэхи хүһөө хушөөнүүдэй нэгэнһээ олдоһон араг тархиие шэнжэлэн, манай үе сагай урда тээхи 7-дохи, 5-дахи зуун жэлэй хоорондын хугасаада ажаһуураһан эртэ урдын сакын дүрэ шарайе һэргээн харуулаа. Тэрэнь 40—45 наһатай, шираг бухэ бэетэй эрэ хүн байһан бололтой.

(ТАСС).

ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИИЕ УГТУУЛАН

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ХҮСЭЛ

Хухы шубуунай донгодоһон
Хүүен бахануудай бааяһан
Намжаа ногоон сагта
Наран болоод яларшаһайб.
Баярлаһан талын
Баглаа олон сэсэгүүд
Ошон шэнгеэр залирха тухайгаа
Оройдоошье мартажархёод,
Алтан тобшо туяатайм
Аляархалдан дэбхэрхэ.
Сэлгеэ уужам юртэмсын
Сэсэг, ургамал, сохо, юуншье
Агуу элшэ туяаһаам
Амидарал абана гээшэ ха.
Зүгөөр...
Зүрхэ сэдьхэл, һанаан бодол,
Зүргэ харгыш, хуби заяанш
Сэсэгэй наһатай бэшэл ха:
Сэнхир дэлхэйдэ үлэнэл ха.
Мүнхэ юумэн бин гү?
Мүнхын уһан бин гү?
Наран болоод байхадам,
Намһаа түргэн асуугыт!
Зүгөөр...
Зүүдэн бэшэл мүнхэ наһан:
Сэгээн үбэлэйш шэмэрүүндэ
Сэл ногоон үнгөөрөө
Хүнэй нюдэ баясуулдаг
Хүдэр шэлдэн нарһые
Мүнхын уһаар ундалуулдаг
Мүнгэн талын хүсэн лэ.
Наран болоол һаа би
Нармай талын сэсэгүүдые
Нарһан шэнги үхэлгүй
Ногоон мүнхэ болгохоб.

НЮУРАЙ ҺОРЬБО

Зурагад зурагад харайдаг
Зугаа тэршээ наһамни.
Эжэлэнгүйгөөр нюуртамни
Эреэлээш даа хэдэн һорьбо.
Урган ябаһан
Улаан гүлмэр бургааһан.
Он жэлнүүдээр урилдаан.
Ондоо, үндэрш болоо һаам.
Нюурыем зураһан һорьбонууд
Нюугданагүй юундэшьеб.
...Хохил хабарай хагсуу һэн.
Хонёо туужа гараһан
Арбатай хубүүнэй гар соо
Агтын жолоо адхаатай
Шугын бургааһанай гүлгэлхые,
Шубуудай зэлэ татахые,
Жэбхээһэн голой эбхэрхые.
Жэргэмэлэй гоёор жэнгирхые
Харан, шагнан ябаха
Хабатай саг ерэхэнь.
Хангал набшаар анхилха
Хабарай уе эрьехэнь.
...Һөөгэй саанаһаа гэнтэ
Һүрэн харайба саашаа
Алтан һолонго мэтэ
Аяр шара үнэгэхэн.
Тахатайл хүрин агтамни
Табилыш даа табилыш.
Талын тэрэ алтанда
Талаантайем мэдүүлыш.
Тужа, нуга жэгдэхэн
Туруун доогуур эбхэрнэ.
Аяр шара үнэгэхэн
Алтан һүүлээ шэдэлнэ.
Тахын хурса эрмэгээр
Тархиинь тоншон барифайб!
Ута хамуур һүүлһээнь
Угзараад гэнтэ байлгаһайб!
Дүнэн хүлэг моримни
Дүрбэн табгай шуурэн.
Дээрэнь бууба гэһэмни
Халба һүрэн шуухирба...
(Арбатайдааш, гушатайдааш.
Агнаадшье, морёор дабхяадшье.
Аажам талын алтые
Амиды, үхэһөөршье
асараагүйб).
Хангай талын нюрууе
Хаха эсхээл нюурни...
Харин мүнөө, гайхалтай:
Хатуу булад онгосоор
Алтан наранай хойноһоо
Намнан ниндэн ябаналби.
Зурагад зурагад харайһан
Залуу огсом хаһамни,
Нюугдахагүй үшөө һорьбо
Нюуртамни мүнөө зураха гүш?
Тангид багынхндаал
Талаан, заяан мухардаад,
Талын нарые барингүй.
Таһа шатан унаха гүб?

ХЭЭРЭ

Агнажа оройтоод гансаараа
хээрэб
Аглаг зунай һүни һайхан:
Оёоргүй мэтээр зэнхынэ дээрэм
Одо мүшэтэ тэнгэри—майхан.
Нойтон агаарта ундам харяад,
Нойроо мартаад ябажал ябанам.
Хүл доогуурин сэсэгүүд
хумираад,
Хүнхэр талын засагта абтанам.
Хонхо сэсэг эртэл һэрюулдэг —
Хонохом гээшэ гү эндэ бэлээр?
Удхэн хяагал — зузаан шэрдэг
Үндэр тэнгэри — хүнжэл гэлэй.
Үгы даа
үгы,
үбсүүгээ сэлеэд.
Үргэн талаараа дуулан ябахам.
Үүрэй толоноор жэргэмэл
һэреэд,
Үгэ бүхэнинем дабтан магтахал.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
Түрэл хотые сулөөлһэн сэрэгшэд
Уран шулэгэй долгин
Арадай аман зохёолноо

«ВЕРХНЕУДИНСКАЯ» ГЭЖЭ НЭРЭТЭЙ ЧАСТЬ

Үнишье бэшэ үнгэрһэн сагта болоһон һонирхолтой баримта тухай мэдээсэл дахяад дуулдаба.

Хорёод онууд. Тэрэ үедэ болоһон граждан дайнай хүсэтэ худалөөн Байгалаймнай үмэнэдэхи түүхэдэ багаар хадагданхай. Тэрэнэй долгин Зүүн Сибирь хүрэтэр мушхаржа, революцида эсэргүү дайсадай хог хумхине хаман үгы хэхэ тэмсэлдэ бодоһон арадай тэмсэлэй дулоор угтагдаа. Улаан Армиин частьпуудай сохилтодо тэнсэнгүй Зүүн зүг руу шэдэгдэһэн генерал Каппелиин сагаан бандидууд болон семеновтонтой эсэргүү байлдаа хэжэ байһан партизан отрядууд манай эндэ ехын тэмсэл ябуулжа байһан юм.

Байгалай үмэнэдэхи партизан отрядуудай хүсэ нэгэдхэжэ, тэдэнние буу зэбсэг, һомо зэргээр хангажа, сагаан гвардеецүүд болон хариин интервентые эсэслэн илахын тулада Зүүн Сибириин армиин командовани Забайкалиин бүлэг гэжэ нэрэтэй тусхай сэрэгые манай иншэ эльгээхэ гэһэн байгаа.

Тэрэ бүлэг сэрэг Эрхүүһээ гаражка наашаа дабшаа. Удангүй Худара тосхон хүрэбэ. Тэндэ байһан Хударын 1-дэхи, 2-дохи партизанска полкнууд Забайкалиин бүлэг сэрэгэй мэдэлдэ ороһон юм.

Тэрэ сэрэг Дээдэ-Удые сулөөлхэсэ Сэлэнгые үгсэн дабшаба.

Эрид шанга байлдаанай һуулдэр город сагаан гвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сэбэрлэгдээ. Энэ хадаа 1920 оной мартын 2-то болоһон.

Манай городые сулөөлэлсэлгэдэ хабаадалсаһан сэрэгэй зэргэдэ 1918 ондо Москва шадар байгуулагдаһан сэрэгэй кадрова часть ябаһан байна. Тэрэ частиин дайшалхы түүхэдэ Центральна Россида, Ураал болон Сибирьтэ дайлалдажа, сагаан гвардеецүүдтэй тэдэнние дараһан ябадалынь ороно. Дээдэ-Удэ городые абахын тулада дайнда хабаадалсаһанайнгаа түлөө тэрэ часть «Верхнеудинская» гэжэ хүндэтэ нэрэдэ хүртэһэн.

Дээдэ-Удэ городто Совет засаг тогтоогдоо, Верхнеудинска отрядай солдадууд революциин дайсадые бута сохиһоор зүүлжэ ябаһан байгаа. Тэрэ отряд сагаан бандидуудые Шэтэ шадар, Амарта, Примори шадар даралсаа.

Дайнай һуудэй үеын амгалан жалнуудтэ «Верхнеудинская» гэжэ часть совет хүнүүдэй амгалан ажал хёрхоор хамгаалаа. Япон милитаристнарай манай зүүн х[illegible]лые эбдэхые һэдэхэдэнь, верхн[illegible]удынхид эзэрхэг түримхэйнэрт[illegible]шанга сохилто үгэһэн байна.

Энэ часть Эсэгэ ороноо хамгаа[illegible]гын дайндашье япон милитарист[illegible]нартай байлдаһан байлдааанда [illegible]дар солоёо суурхуулаа...

* * *

Буряад ороондомнай болоо[illegible] партизан дайнай геройнуудай [illegible] Дээдэ-Удын Советэй гуруушын т[illegible]руулэгшэ В. М. Серовой эли[illegible]хушоонуудэй автор, РСФСР-эй п[illegible]кусствын габьяата ажал ябуулг[illegible]ша А. И. Тимин Дээдэ-Удые с[illegible]гаантаһаа сулөөлэлгэдэ сэрэгэй[illegible]хидэй нэрэ солые мүнхэжүүл[illegible]хын тула энэ темэдэ панно б[illegible]лэдхэжэ байна.

Г. БОЛДОГОЕВ.

„СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ“ ГЭҺЭН ФОТОКОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ЗУРАГУУД

ЭДИР АРТИСТКА. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

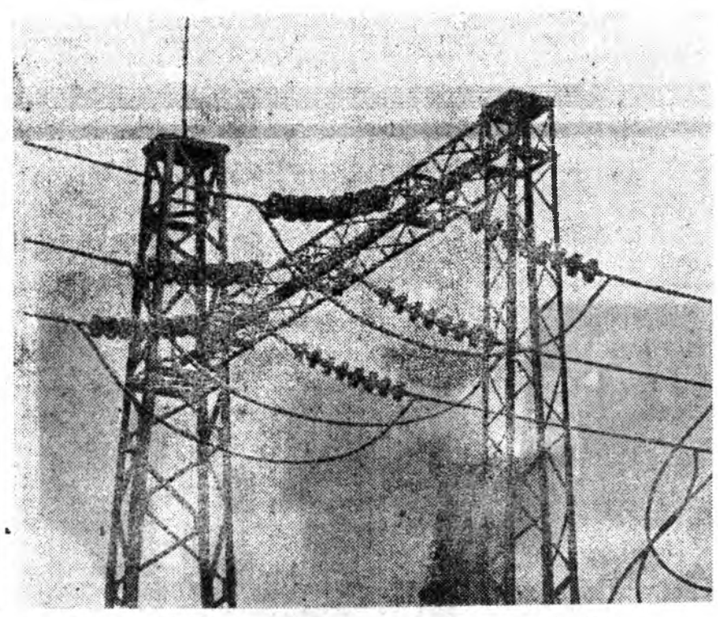

ТАБАН ЖЭЛЭЙ АЛХАМУУД. П. БУРМАКИНАЙ фото.

ЗУНАЙ АЯЯМА ХАЛУУНДА. Л. КРИВУЛИНАЙ фото.

РАССКАЗ

ХЭНИИНЬ ЗҮБ ГЭЭШЭБ?

Донгидой түрэһэн эхэнь табан-һаа үлэжэ ябахадань наһа бараа һэн. Эсэгэнь ондоо һамга абанхай. Шэтэһээ тишэдэ бин юм гэлсэдэг. Донгидхон нагаса эхэтэеэ байдаг. Хоюулан гүрэнһөө мүнгэн тэдхэмжэ абадаг...

Нэгэтэ үдэшэ эдеэнэйнгээ столые сэбэрлэжэ газетэ дэбдеэд. Донгидной ямаршьеб ном уншажа оробо. Гэнтэ номһоо тархяа үргөөд, нагаса эжыдээ нигэжэ мэдүүлбэ ха:

— Нагаса эжы, энэ бурханаа абажа хаяя!

— Юу?!—гэжэ хүгшэн сонобо.

— Бурханаа абажа хаяя гэнэ.

— Юрэдөө шимни юу хэлэбэ гээшэбши? Хожом тиигэжэ ама бу гарыш, мухамни,—гэжэ хүгшөөдэйнь зээ хубуутээ гуйн татажа хэлэбэ.

— Би октябрёногой булантай болохоёо һанааб. Ленин багшыи дүрэтэй открытка почтоһоо худалдажа абаа һэм. Зургаадахи классай Шойидонов Бата нямда гуу хэжэ байна.

— Октябрёногой булан хэхэдээ заатагүй бурханаа абажа хаядаг юм гү?—гэжэ хүгшэн атанхаанаа алдаба.

— Тэд бэшэ хаана хэхэ хүнбиб? Гэрнай уйтан, сулөө булан үгы гэжэ өөрөөшье мэдэнэ бэшэ гүт? Хоёрдохи жэлээ эдеэнэйнгээ столдо номоо үзэнэб. Һургуулиин шаби хүн өөрын булантай байха ёнотой.

— Өөрөө номоо үзэдэг газартай болохом гээ һаажь, минии ороо гаргаал. Алаабхиһаа брезент ороо худалдажа абуужалдь. Харин бурханаа абажа хаяха гэжэ бу хэлыш, муха. Нүгэл-шэбэл.

— Юуи нүгэл-шэбэл гэжэ? — гээд эшэ хүбүүниинь сухалдаба. —Бурхан үгы! Багшамнай тиигэжэ хэлээ һэн. Ленин багша нарти хоёр манда жаргал асарха. Урданай саг байгаа һаань, би һургуулида һурангүй, баяшуулай барлаг ябаха байгааб. «Шинии тухайдаа айлда һуужа ябла һэм» гэжэ өөрөөшье намайе хараагаа бэшэ һэн гүт?

— Юрэдөө, энэ хаатаршэнэ юуи гэнэ гээшэб? Нагаса эжы, бурхан абажа хаяарай гэжэ багшашни заагаа һэн гү?—гэжэ хүгшэн бусалжа эхилбэ.

— Үгы, багша намда тиигэжэ заагаагүй даа. Тэд буланда табяатай бурхантнай хэндэ туһалдаг юм? Тэрэ урбагар улаан нюдэтэй Урамбаа габжатнайшье мамыем аргалжа шадаагүй бэшэ гү?— гээд Донгид хорёо бусалһандаа бархирһан юм гээ һэн.

Иимэрхүү «туладаанууд» нагаса эхэ зээ хүбүүн хоёрой хоорондо олохон дахин дэбэржэ, һүүлэй һүүлдэ Донгидхон илажа гараа.

— Хүгшэн Будайн баабайе гэртээ зорюута урижа асараад:

Үуримни, энээнние Баруун-Буухасаанда абаашажа табил даа. Минии үхэшэхэдэ хэн тахихаб даа? Газаа гаргажа, угаалдһанай нүхэ руу хубуумни шэдэхэ юм бэшэ гү?— гээд бурханаа тэбэрюулээд гаргаа юм.

Донгид бурханайнь шэрээе Бататай хамһажа улаанаар шэрлээд, баруун сонходоо октябрёногой булан эмхидхээ. Шэрээ даарань улаан шэрээр шэрдэһэн гуу соо Ильичэй дүрэ һуулгагданхай...

Ц. ДОНДОГОЙ.

Хабарнай одоошье ерэбэл ха. Тала дайда хүхэрэн харагдажа, уняарай түрүүшын сэнхир хүшэгэ үзэгдэбэ. Наранай гэрэлшье улам шанга болон, элшэнь ульһатайханаар шарана. Хада майлын саһан хайлажа эхилээ. Иигээд удангүй уһа голнууд унажа, халуун оронһоо шубуудууд ерэжэ, шууяатай хүүеэтэй болохонь ха. Республикын зарим нютагуудта алаг туун ерэнхэй.

Эгээл энэ үедэ хүбшэ тайгаар ябажа үзэһэн һайт. Үндэр үзүүрээрээ тэнгэриие харбан ёройлдоһон модод хабарай наранда таашаан шаруулжа, шэнэ хүгжэм татана хэбэртэй. Тойроод гэрэлтэй, хүхюун. Ямаршьеб хүлеэлгын, баярай тэмдэг хубшэ тайгадашье үзэгдэнэ. Хабар ерээ гээшэл ха.

Н. ЯХНОВЕЦКИЙН фото.

ОНТОХОН

УХАА-ШАРА

УРДЫН УРДА САГТА Уряахин хээр дайдада Улаан баабайн Ухаа-Шара гэдэг асари томо бэетэй, абарга ехэ хүсэтэй баатар хубүүн байһан юм гэдэг. Тэрэ бага балшар наһандаа баабай эжыһээ гээгдэжэ, эжэл хоёр ахапартаяа эбтэй эстэйхэн энхэ тайбан ажаһуудаг байгаа һэн ха. Тэрэнэй хүлөө тээхэ хүлэгынь гэхэдэ, ерэн алда бэетэй, юһэн алда эбэртэй, юрэ бусын томо гуиан хүхэ буха һэн ха. Хүхэ бухадаа мордоод, хүдөө дайдаар ябахадань, хурьһэтэ газар тэрэнние даажа ядан сүмэрдэг, гол газарта буухадаа гуядаа хүрэгэр шабардашахадань, амба томо бухаяа амархан үргэжэ гаргаад, алад саашаа ябадаг, зориһон газартаа хүрэнгүй, һанаһан хэрэгээ бүтээнгүй нюгэтэшье бусадагүй зориг ехэтэй хубүүн һэн ха. Тэрэ ара тайгадаа гаража ан гүрөөл барихадаа, амба хүхэ бухадаа ашажа, тэжэ буулгадаг, үбэр дайдадаа бужа, үхэр малаа бүридхэн, урхэтэ зоноо золгоходоо, бусалһан эдеэнһээнь ама хүрэжэ, бууралг үбгэдһөө үгэ шагнадаг байба.

Тиихэ яахын хирэндэ Ухаа-Шарада уряал залал буужа, уула далайда ороолон шолмос байрлаад, ойро дүтүүр ябаһан адууһа мал, амитан зонниемнай үрэбхин һорожо, үмхэн залгижа байнал, абарга хүсэтэ баатар абарыт, туһалыг тэбэ ха. Ухаа-Шара зубшөөжэ, ашата хоёр ахапартаяа аянай мэндые хэлсэжэ, амгалан тайбаниие юрөөлсөөд, сарба һүхеэ нүйбадажа, һаадаг номоёо үргэлэн, хүхэ бухадаа мордожо, уулын айлда ошоходонь, тэндэхи зон угтажа, арьяатан шолмосой байрладаг аюулта газарые заажа үгэбэ. Ухаа-Шара олоороо сугларһан зоние уулын бооридо байлгажархёод, ороолон шолмосой эшээндэнь ори гансааран ошоходонь, үндэр эрье дорохоо үүдэнэй шэнээн аман үргэн ехээр ангайгаад, үрэбхин һорожо байба ха. Ээлгэй юм аабза энээхэн гээд, эгээн бишыхан һуршаяа эбэр номондоо татажа, ама руунь харбажархихадань, дутуу шархатаһан шолмос дураа гуган гааража, боори шэнги болдогор боро эреэн баха болон хубилаад, эрье дээрэ һүрэн гаража, эдихэ залгихаар забдаба. Ухаа-Шара «бари энээние, эди» гээд, баруун гараа арьяатан шолмосой ама руунь хэжэ, тангалайһаань тулаад, тохоногоороо үргэндэнь тэбхэдэжэ үрдибэ. Зүүн гараараа үргэнһөөнь бажуугаад, зарбагар ехэ амыень заа татажархиба ха. Үргөө заараһан арьяатан үрэбхихэ хабаяа барагдахадаа, дахин гэдэргээ һүрэжэ, далай руугаа шунгашаба. Амба хүхэ бухань арьяатанай хойноһоонь шунгажа, далайн оёорто хүрөөд, юһэн алда эбэрээрээ юлхэгэр гүзэнһээнь олёод, эрье дээрэ хаяжархиба. Ухаа-Шара угтан байжа, алма сарба һүхөөрөө арьяатан шолмосые орой руунь хаха сабшажархихадань, гэдэһэн соохи хубүүниинь газарта үнан шашхажа, гараха түрэхэ болзорһоо гайсахан хоногоор уртлаб, үглөө болотор тэньхэхэдэ үрэбхин залгихаб шамане гээд үһэрин заанан хашхарба. Үлгэнэн доһолсо таршалба. Ухаа-Шара тэрэнние гаһара хэриэхэ гэхэдэнь, эриг мэсэдэ даагдахагүй шулуун хатуу бэетэй шолмос арьяатан байба ха. Яашье хорооже ядахадаа, уулын бооридо байлгаһан олон зоноо дуудажа, далайн эрьедэ далан сажан гүнзэгы нүхэ малтаад, оёортонь ороолон шолмосые хаяба, дээрэһээнь үй түмэн шулуу обоолжо, үеын үедэ үндыхэгүйгөөр дараба. Газар ехэ шорой обоолжо, галаб үедэ гарахагүйгөөр булаба.

Тэндэхи зон Ухаа-Шарые урижа, хотоймо ехэ хүрим хэжэ, хонон үнжэн хүндэлбэ. Нахиима ехэ найр хожо, наада зугаа дэлгэбэ. Ухаа-Шарын хүхижэ сэнгэжэ байтарнь, хүхэ бухань үүгэнэн хүнэй хэлээр түүрээжэ, мэргэн баатар эзэмни мөөрэн хэлэхым шагналши, хотон хорёо буусашни гал дүлөөр шатанги, хоёр һайхан аханаршни газар тэбэрин унанги гээд, бүрхирэн зоходон байба ха. Ухаа-Шара бахардан, бусаха замдаа түхеэржэ, бухадаа түргэн мордобо. Удэршын газарта алхуулан, хоногшын газарта харайлган, хотондоо хүрэжэ ерэхэдэнь, харинн дайсад хоёр аханарынь хороогоод, хотон буусыень шатаагаад, амитан зоннисень абаад, адууһа малыень туугаад арилшаһан байба ха. Ухаа-Шара хүндэтэ аханараа шаналан, хүдөө табижа хадагалаад, хүүр дээрэнь дохижо, үйлэ муута дайсадһаа үнөө харюугаа абахаб гээд халуун тангаригаа үгэбэ. Хатуу зориг түрэбэ. Яаран бухадаа мордожо, ябаһан мүрынь мүрдэжэ, долоон уулые дабуулан, Дорготын бооридо хүсэхэдэнь, Хүйтэн далай нютаган хүхэ лусууд хаанай хухүүр мэргэн баатар дүрбэн зуун сэрэгтээ дүхэриг тойрон һуугаад, дүрэһэн мяхаар эдеэлжэ, дүүрэн хүндагаар ундалжа байба. Ухаа-Шара тэдэнние ууртай шодөөр шэргэжэ:

Уужа эдижэ байнабты, улай жүрөдэһэн дээрмэшэд. Үтэр бээ түшаагты, үрхэтэ зоннием бусаагты, аха дүүнэрым алаһандаа, амитан зоннием зобооһондоо амин голоороо харюусахат,—гээд андаһатай шангаар бадашаба. Амба хүхэ бухань алуурша дайсадта хүлэжэ, боори доһолосо бүрхирэн, бухалай шэнээн шулуу бута мүргэн хаяба, үхэрэй шэнээн дэгнүүл үгдэрэ малтан шэдэлбэ. Дайсанай сэрэгүүд һүрдэжэ дүүрээгээ дэлбэрэн алдаба. Хүхүүр мэргэн баатарынь Ухаа-Шарада хандажа:

— Хэрэлдээд, тоосолдоод захамнайб. Хэнэй номон хүдэр бэ. Хэнэй хубүүн мэргэн бэ, тэрэл эринээ абана бэзэ. Хаба шадалаа туршалсан харбалдая,—гэжэ дурадхаба.

Ухаа-Шара зубшөөжэ, үглөөнэй улаан наранаар хоёр хадын ороһоо хүн бүхэнэй тоогоор нэгэ харбалдаха гэһэн нинго хэлсээ баталба. Ухаа-Шара дайсадтаа урид харбахыень зубшөөбэ. Үглөөнэй наран мандажа, Ухаа-Шара үндэрэй оройдо гараад, үбсүүгээ сэлин зогсобо. Үнөөтэ дайсадынь тэрэнние үрдилдэн байжа харбанад. Эршээ буураһан һомонуудынь Ухаа-Шарада хүрэнгүй унажал байба байса руу. Өөртэнь тулажа ерэһэн үсөөхэн тоото һомонуудые Ухаа-Шара тодон абажа, хуха баряад холо саашань хаяба. Үнөөтэ дайсадынь харбажа, өөһэдынгөө ээлжээ дүүргэхэдээ, хэлсээтэ ёһоороо бэе бэеынгээ арада бэгзылдэн байжа зогсобод. Ухаа-Шара һургаагай шэнээн һуршаяа һуга татан гаргажа:

— Далита хурдан годлимни дүүен хүүен нинидээрэй, алуурша хара дайсадай амин голыень таһалаарай,— гэжэ шэбшээд, бугын эбэр номондоо булсуу туласа татажа, бузар дайсадаа мэргэлбэ. Харбаһан тэрэ һомониинь ханхинан хүнхинэн нинидэжэ, түрүүлэн байһан баатарайнь түмэр хуяг сүмэ сохёод, дабхасан байһан дайсадые доро доронь унагаажа, хүсэтэ мэргэн эзэндээ хүүен шууян бусаба ха.

Ухаа-Шара хүн зоноо хаалта боолтоһоонь сулөөлэн, халуун мэндээ хэлсэжэ, хамаг һонинноо хөөрэлдэбэ. Харата дайсад тэдэниень хари орондо абаашажа, хара барлаг болгохоёо тулгарнуудынь холбожо уяад, хүсөөр туужа ябаһан байба. Дайсан хартаниие даража, дархан солоёо дуудуулһан Ухаа-Шара амба хүхэ бухадаа мордожо, амитан зоноо дахуулаад, адууһа малаа туугаад, түрэл нютагаа бусажа, үбхинэн жаргаһаниинь тэрэ һэн ха.

Энэ Зүлхын буряадай үлыгэрые Степан ДЫРХЕЕВЭЙ хөөрэхэдэ, Бато-Мунхэ ДЫШИНОВ найруулан бэшэжэ абаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Моло бэлэдхэгшэдэй дайшалхы һараа гэһэн түрүү бэшэг. ТАСС-ай шухала шухала материалнууд. «Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн рубрика доро Н. Ботовой «Зориһонтоо хүрэхые ороолдоно» эрмэлзэлэ гэһэн корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Мэргэжэлтэ ба тэрэнэй хэрэгүүдэ» гэһэн Л. Мужикбаев А. Ситников хоёр статья. Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй областной пленум тухай А. Суббо[illegible]ной бэшэһэн репортаж. «Тур[illegible]орон доторнай» гэһэн гаргаг [illegible] ТАСС-ай информацинууд. Пар[illegible]на хроника.

Гурбадахи хуудаһанда: реп[illegible]цида ерэһэн бэшэгүүд. «Давы[illegible]тан Дон шадар ажаһууна» г[illegible] АПН-эй очерк. Хилын саана[illegible] эльгээгдэһэн телеграммануу[illegible].

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нют[illegible]нютагай һонин. Соносхолнуу[illegible].

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

БАЙГША ОНОЙ МАРТЫН 30-да

Минск городто 1966 ондо гаргагдаһан гурбан процентно гүрэнэй доторой шүүбэритэ урьһаламжын 6-дахи тираж наадахань.

Мүн энэ үдэр Фрунзе городто 1947 ондо гаргагдаһан 3-процентнэ гүрэнэй доторой шүүбэритэ урьһаламжын 116-дахи тираж болохонь.

Энэ тиражда хабаадаһан хүн 5000, 2500, 1000, 500, 100, 40 түхэриг шүүжэ болоно.

Инмэ облигацинууд ноосэлгын бүхы кассануудта худалдагдадаг, мүн һөөргэнь худалдан абтадаг шуу.

Гурбан процентнэ облигаци олоор худалдан абыт!

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Наши телефоны: редактор — 41-18, зам. редактора — 34-30, ответ. секретарь — 27-37; отделы промышленного производства — 48-89 и 33-61, сельскохозяйственного производства — 27-50, 46-16 и 60-21, партийной жизни — 40-49, идеологический и советского строительства и быта — 34-93, 24-74, информации — 34-65, рабселькоров и писем — 38-30 и 25-41.

г. Улан-Удэ, ул. Коммунистическая, 20 Издательство, бухгалтерия и отдел об явлений — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01446. Зак. № 98.